

Nr. 4 - 2020

Kraft og energi

Transport og samferdsel

Bergverk og gruvedrift

Fra problem til ressur

Restavfall som ikke kan gjenvinnes varmer opp stadig flere bygg og gater i Tromsø by. Side 32

Lokalt fortrinn

Lokale håndverkere og tilstedeværelse i hele Helgeand er mantraet til MBA entreprenør. Side 36 og 37

Ammoniakk - ja takk!

Grønn produksjon i Finnmark kan fase ut kull på Svalbard. Foto: Erlend Bjørtvedt. Side 12

- Politikerne må skjønne alvorret i situasjonen

Avgiftskutt har hjulpet en kriserammet flybransje under koronapandemien. En gjeninnføring nå blir dramatisk for luftfarten og kan ramme flytilbud ute i distriktene, sier Brynjar Forbergskog, styreleder i Torghatten ASA.

Brynjar Forbergskog

Selv om Widerøe klarer seg bedre enn mange flyselskap, ender 2020 med omsetningsfall på en milliard og underskudd på et tresifret antall millioner kroner.

Side 5

Tar andeler i sør

Ishavskraft er det eneste selskapet for kraftomsetning i Nord-Norge som kan utfordre Fjordkraft og Entelios på hjemmebane. Politiet og Statens Vegvesen er blant nye storkunder i porteføljen.

Foto: Marius Fiskum

Side 11

35 år i tjeneste for Nord-Norge

Helikopterselskapet Nordlandsfly AS utfører bl.a. disse tjenestene:

- lasteflygning, taxifygning og sightseeing
- bygging av master og kraftledninger
- rydding av kraftledningstraséer
- vilttelling

Hovedbase: Mosjøen Lufthavn • 8658 MOSJØEN
Telefon: 75 18 95 00 • Mobil: 990 97 776
Base: Rognan • www.nordlandsfly.no

Kontakt oss for pristilbud!

NORLANDSFly AS

Leder

Mot alle odds - eller på like vilkår?

De siste månedene har vært utfordrende, det kan vi alle være enige om.

■ At Nord-Norge er en landsdel full av muligheter og ressurser er et yndet tema i politiske festtaler. De omtalte ressurser blir da også både utvunnet og høstet i den samme landsdel.

■ Et tilbakevendende spørsmål er om vi som bor her oppe får en rettmessige andel i form ringvirkninger, etableringer, arbeidsplasser og generelle vilkår.

■ I denne utgaven omtaler vi Varanger Kraft og Øst-Finnmarks mangeårige arbeid for å få ført frem en 420 kV kraftlinje frem til Varangerbotn. En sikker strømforsyning med tilstrekkelig kapasitet er en forutsetning for industriutvikling også i denne

regionen. Industrielle miljøer som har vurdert satsing i regionen har vært nødt til å se andre steder, nettopp fordi det mangler en infrastruktur som er en selvfølge i det meste av landet. Når Øst-Finnmark har banket på døren hos myndighetenes, har svaret vært at linja umulig kan være nødvendig: "Dere har jo ingen kraftkrevende industri".

■ Nå ser det ut som tyngdekraften griper inn - og at fokuset på "grønn" energi vil tvinge gjennom den nødvendige utbyggingen. Dermed får Øst-Finnmark en mulighet på lik linje med andre regioner til å produsere og bidra til nasjonal verdiskapning. Mot alle odds, er det fristende å si.

■ For det er i hovedsak lokalt initiativ og pågangsmot som har satt i gang denne spennende prosessen, der hydrogenproduksjon i Berlevåg kan komme

til å spille en nøkkelrolle for elektrifisering og reduserte utslipp fra kullkraft i Longyearbyen. De høye herrer i dress vil garantert dukke opp og være med på bildene når suksessen er et faktum...

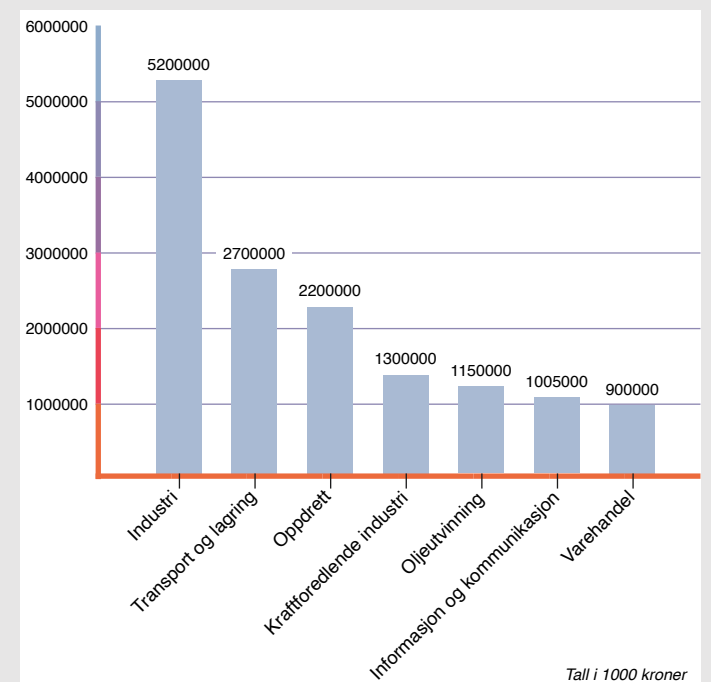
■ Korona har bidratt til å avdekke en skjevhet for de kortbaneflyplassene som ikke er dekket av FOT-rutene. Stokmarknes lufthavn er blant tre av 25 kortbaneflyplassene som ikke får denne økonomiske støtten fra staten. Det er få avganger og skyhøye billettpriser - og for bedrifter i den næringstunge regionen koster det eksempelvis rundt 12.000 kroner for turreturbilletter til Båtsfjord.

■ Dette er vilkårene som bys Vesteråsregionen, som er en solid bidragsyter til nasjonal verdiskapning, spesielt innen havbruk. Som takk til kommuner som har avstått arealer og lagt til

rette for oppdrett, har flertallet på Stortinget valgt å inndra nesten halvparten av utbetalingene fra Havbruksfondet. For kommunene i Vesterålen utgjør dette til sammen 87 millioner kroner. Store oppdrettskommuner som Hammerfest og Senja går glipp av henholdsvis 75 og 63 millioner.

■ Dette var bare noen eksempler. Har vi grunn til å være fornøyd? For de fleste blir det stadig mer åpenbart at vi trenger en kursendring. Det handler ikke om særordninger eller puter under armene - men om rettferdig fordeling og noenlunde like vilkår.

Utenlandske direkteinvesteringer i Nord-Norge

I 2018 hadde utenlandske selskaper og investorer totale eierinteresser verdt 16,7 milliarder kroner i Nord-Norge.

Utenlandske direkteinvesteringer (UDI) omfatter investeringer i næringsvirksomhet i andre land enn der investoren hører hjemme. For at investeringen skal regnes som direkteinvestering må investoren eie mer enn 20 prosent.

56% av investeringene i Nord-Norge var knyttet til selskaper i Nordland, mens de resterende 44 prosentene var i Troms og Finnmark.

Av total UDI i industrien utgjorde investeringene i Elkem den største andelen med 28 prosent. Deretter følger slakteridelen av virksomheten til Cermaq Norway med 18 prosent, og Celsa Armeringsstål med 16 prosent. Samlet utgjorde disse tre selskapene en betydelig andel av de utenlandske direkteinvesteringene i industrien i 2018.

91% av direkteinvesteringer innen oppdrett er relatert til oppdrettsdelen i Cermaq Norway.

Transport og lagring stod også for en stor andel av direkteinvesteringene i landsdelen. Her utgjorde eierselskapet i Hurtigruten Group en betydelig andel, med 56 prosent av UDI-beholdningen, etterfulgt av jernmalmtransportøren LKAB Norge med 40 prosent.

Kilde: Kbnn.no

Innhold

Nr. 4 - 2020

Leder - Mot alle odds - eller på like vilkår?	2		
Ung i nord - Kristine valgte ingeniørjobb i hjembyen	3		
Syv årsaker til manglende suksess	4		
- Politikerne må skjønne alvoret i situasjonen	5		
Glem storflyplass i Mo i Rana	6		
Kraft og energi			
Hålogaland Kraft og Nordkraft fusjonerer	8		
Ingen utvikling uten sikker kraftforsyning	10		
Ishavskraft tar andeler i sør	11		
Lanserer karbonfri energi fra Berlevåg innen 2025	12		
Svalbard vil ha hydrogen fra Finnmark	13		
Repvåg Kraftlag: Fremmer utvikling og bolyst	14		
Transport og samferdsel			
Anløp på signal gir tap av velferd	16		
Usikker lønnsomhet for rederiet	17		
Fornøyd med at hjulene går rundt	18		
Nye maritime rapporter fra Asplan Viak:			
Hvor bærekraftig er ditt skip?	19		
Vil utvikle Harstad Havn som knutepunkt	20		
Skal ta Harstad Havn inn i fremtiden	21		
Fremtidens knutepunkt for regionen	22		
Må ta ut potensialet på Stangnes	23		
		Prosjekt Quartz, Drag	
		Produserer ultraren kvarts på en grønnere måte	24
		KKE fikk hovedkontrakten da ny fabrikk skulle bygges	26
		Acrylicon har lagt gulv for hundrevis av millioner i nord	28
		Ny fabrikk gir lokale ringvirkninger	28
		Prosjekt Storhaugen, Tromsø	
		Boligprosjektet Storhaugen i Tromsø:	
		Sentrumsnære og fornemme omgivelser	30
		Avfallsløsning anno 2020	31
		Miljøvennlig fjernvarme har blitt et industrieventyr i Tromsø	32
		Prosjekt Nesna	
		Nesna Havnetun samler helsefunksjoner i ett bygg:	
		- Gleder oss til å flytte inn	34
		MBA Entreprenør AS i Mo i Rana:	
		Lokal forankring er vår styrke	36
		Helgeland Betong: En helstøpt virksomhet	38
		Ørn er god butikk	39

NORD-NORGES
NÆRINGS-
LIVSAVIS

NORDNORSK RAPPORT

ISSN 2535-793X

UTGIVER
REDAKSJON

Utgiver
Nordnorsk Rapport AS

Ansvarlig redaktør
Jonas Ellingsen
Tlf. 908 65 022
jonas@nnrapport.no

Bidragsytere
Geir Johansen
Liv Aune
Bjørn Arne Johansen
Alf Fagerheim

ANNONSER
GRAFISK PRODUKSJON

Daglig leder / annonser
Dag Danielsen
Tlf. 48 42 94 72
dag@nnrapport.no

Layout / produksjon
AADX Reklame
Tlf. 911 69 930
aase@aadx.no

Trykk
Polaris Trykk, Harstad

ABONNEMENT
ADRESSE

Abonnement
Tlf. 41 49 54 48
abo@nnrapport.no

Årsabonnement
kr 1200,- pr. år

Adresse
Mikael Olsensveg 52,
9022 Krokeldalen

Hjemmeside
www.nnrapport.no

VENDTE HJEM: Nyutdannet og på jobb jakt vendte Kristine Reppen Samuelsen hjem til Harstad med sivilingeniørgrad i kofferten. Seks måneder senere er hun VVS-ingeniør hos Hinnstein AS.
Foto: Alf Fagerheim

UNG I NORD:

Kristine valgte ingeniørjobb i hjembyen

Med en fersk sivilingeniørgrad fra UiT Tromsø i kofferten valgte Kristine Reppen Samuelsen å vende nesen hjem til Harstad for å søke jobb.

Av - Alf Fagerheim

- Egentlig hadde jeg tenkt å bli i Tromsø noen år til etter studiene, men jeg stod uten jobbtilbud og valgte å flytte hjem

til Harstad, forteller hun. Det angrer hun ikke på.

Utviklingsmuligheter

Siden januar har hun jobbet som VVS-ingeniør hos Harstad-selskapet Hinnstein AS, som driver rådgiving og prosjektering innen en rekke fagområder. - Jeg trives veldig godt i bygg- og anleggsbransjen, selv om jeg ikke hadde sett for meg å havne i denne bransjen da jeg studerte. Jeg jobber både med private og offentlige prosjekter. Det er store utviklingsmuligheter, og bedriften har gitt meg tid og har troen på meg, sier hun.

Oppfølging

Som nyutdannet med en sivilingeniørgrad i energi, klima og miljø var det ikke lett å finne jobb som matchet utdanning i Harstad, men da Hinnstein lyste ut stilling som el-ingeniør tok hun sjansen på å søke, selv om hun ikke var kvalifisert. - Jeg har alltid visst om bedriften, og at de har behov for ulike typer kompetanse. Da de lyste ut stillingen valgte jeg å søke. Jeg var inne til intervju, men fikk ikke jobben, forteller Kristine. I stedet ble hun tilbudt stilling som VVS-ingeniør.

- Jeg var motivert til å få meg jobb, og syntes det høstes interessant ut. Det var selvfølgelig et nytt område for meg, men bedriften har bidratt med opplæring og oppfølging. De tenker i et lengre perspektiv. Det er god kjemi med ledelsen og kolleger, og jeg ønsker å kunne bli lenge i jobben, legger hun til.

Savnet Nord-Norge

Kristine er født og oppvokst i Harstad, og etter videregående reiste hun til Trondheim og NTNU for å studere geologi. Da ei venninne fortalte henne om sivilingeniørstudiet ved Universitetet i Tromsø pakket hun sakene og satte kursen nordover igjen.

-Jeg har alltid vært interessert i geologi, men da jeg ble fortalt om studiet i energi, klima og miljø syntes jeg det høstes veldig interessant ut. I tillegg savnet jeg Nord-Norge, forteller hun.

Masteroppgave

Som en del av studiet deltok hun på tokt i arktiske strøk med forskningsskipet FF Helmer Hanssen, for blant annet å ta sedimentkjerner av havbunnen. Prøvene var grunnlaget for masteroppgaven hvor hun så på endringer i klima i arktiske strøk over de siste 20 000 årene. Tidligere var det vanlig å velge fag relatert til oljenæringen, men hun valgte en annen retning enn mange av sine medstudenter.

-Det var få muligheter innen oljebransjen, og jeg så etter andre muligheter for å kunne ha flere bein å stå på. Blant annet

vurderte jeg å ta doktorgrad eller PPU-studiet.

Toppturer

Hun er likevel glad hun flyttet tilbake og fikk muligheten hos Hinnstein. Bedriften ekspanderer stadig, og har i dag 23 ansatte. Av disse er det kun fem kvinner. At miljøet er preget av menn, synes hun er greit.

-Vi har et godt arbeidsmiljø og en ledelse som har fokus på dette. Det blir selvfølgelig mye faglig snakk, men det blir tid til litt fotballprat også, sier den tidligere Medkila-spilleren. Fotball og friluftsliv er to av hennes interesser, noe hun deler med flere av sine kolleger.

-Jeg liker å være ute i naturen, og drar av og til på toppturer med kolleger.

Nettverksprogram

Det er ikke bare jobb og fritid som opptar Kristine. Hun deltar også i Propellfabrikken, som er et nettverksprogram for unge mellom 20 og 35 år. Her får de se hvilke muligheter som finnes i Hålogalandsregionen innen næringsliv, utdanning og utvikling, besøker kommunene og får faglig påfyll gjennom ulike workshops.

-Jeg syntes det virket interessant, og liker å bli kjent med andre, samtidig som man får innblikk i mulighetene som finnes i regionen. Ledelsen her på jobb er veldig positiv til at jeg deltar.

Vi har mange års god erfaring på:

Prosjektering, bygging og vedlikehold av

- høyspentnett
- fibernett
- vei- og gatebelysning
- solcelleanlegg
- hurtigløstasjoner

Vi er også

- sertifisert leverandør av service på Siemens vindturbiner
- godkjent lærlingebedrift og ISO sertifisert

Vi leverer hvor som helst og nesten når som helst. Ta kontakt for en uformell samtale med oss.

Vi treffes på

tlf. 78 96 26 00

epost: Arnfinn.Mentyjaervi@varanger-kraft.no

sms: 40 49 04 15

 VARANGER KRAFT
entreprenør

Et godt hode og høy arbeidsmoral gir gode forutsetninger for å lykkes med karrieren. Men så var det de andre faktorene... Foto: Creative Commons

Syv årsaker til manglende SUKSESS

1 Er talent og hardt arbeid alene nok for å lykkes?

- Lenge trodde jeg at smarte mennesker som jobbet hardt i et rimelig stimulerende miljø var garantert suksess. At det bare var et spørsmål om tid. Etter å ha fulgt en rekke personers karrierer over flere år, er det åpenbart at flere faktorer spiller inn, sier personlig coach Melissa Chu.

Hun oppgir syv grunner til at du kanskje ikke oppnår egne mål, selv om du både er smart og har høy arbeidsmoral:

1 Du når ikke ut til nye mennesker

Det er trygt å holde seg til folk du har kjent lenge. Det gjelder både venner, kolleger og profesjonelle samarbeidspartnere. Dere kjenner hverandres historier og kan le av vitser sammen. Problemet er imidlertid at de samme idéene blir resirkulert igjen og igjen. Uten å fornye nettverket ditt, tilføres du ikke nye perspektiver og impulser utover de som sirkulerer i boblen din.

Det kan være vanskelig å nå ut til nye mennesker, men å begynne i det små kan hjelpe. For eksempel kan målet være å presentere seg selv for en ny person hver uke.

2 Motvilje mot endringer

Å være i det samme miljøet i lang tid føles trygt men gjør det vanskelig å tilpasse seg noe nytt. Den gode nyheten er at endring åpner for innovasjon og nye muligheter.

I stedet for å kjempe mot endringer, bør du lære deg å se på dem som muligheter til læring der nye dører kan åpne seg. Vær åpen for nye konsepter og se på verden rundt deg med et nysgjerrig blikk.

3 Motvilje mot risiko

Smarte mennesker velger ofte den sikre ruten. Veivalg og karriere avgjøres i stor grad av hva som anses som akseptabelt av jevnaldrende i samme sosiale krets.

Selv om dette garanterer en viss forutsigbarhet, kan resultat bli negativt på sikt. Mange dyktige mennesker har jobber som oppleves som lite tilfredsstillende. De har lyst til å gjøre noe helt annet, men er redd for å bryte ut av sine trygge omgivelser.

I prosessen med å vurdere nye veivalg bør du prøve å se for deg hvordan livet ditt vil være flere tiår fra nå, både med og uten endringer. Vil du angre eller være fornøyd med avgjørelsen din?

4 Jeg fortjener suksess basert på mine kvalifikasjoner

Mennesker som har jobbet hardt og prestert godt på skolen har fått mange klapp på skulderen underveis. De blir ofte fortalt hvor stort potensiale og hvor mange muligheter de har. I seg selv er dette positivt, men en slik "forhåndskåring" kan også ha begrensende bivirkninger.

Man hører ofte folk hevde at de fortjener noe mer på grunn av sitt talent og den utdanningen de har. De forventet at ting ville ordne seg basert på deres gode kvalifikasjoner. Dessverre fungerer ikke livet slik.

I den virkelige verden får du ikke resultater basert på arbeidet du legger ned. Du får resultater basert på kombinasjonen av hardt arbeid, strategisk tenkning og en god porsjon hell. Du kan øke den siste faktoren ved å jobbe med de to første.

5 Du jager det som er spennende i øyeblikket

Prestasjonsorienterte og smarte mennesker er svært bevisste på verdien og bruken av sin egen tid. Argumentet er ofte at tid og krefter brukt på en ting medfører at de potensielt kan gå glipp av noe annet.

Utfordringen med å jage den neste store tingen er at det går utover det man allerede har begynt på. Å starte parallelt i mange felt og disipliner er vanskelig. Det å komme gjennom de første hindringene krever tålmodighet.

Å fokusere innsatsen på ett mål gir mye bedre resultater i det lange løp enn å gå etter stadig nye ting.

6 Mange valg utsetter beslutningen

Å være smart og jobbe hardt kan åpne mange dører. Dessverre kan det være like begrensende å ha for mange alternativer som å ha for få valg.

En overflod av valg kan gjøre det vanskelig å bestemme hva du skal satse på. Det blir fristende å prøve mange ting og utsette den viktige beslutningen.

7 Du mangler tro på deg selv

Overraskende nok kan smarte mennesker undervurdere sine egne evner. De er ofte selv sine verste kritikere - og kan legge begrensninger på seg selv.

Smarte mennesker har høye standarder når det gjelder sitt eget arbeid. Når de jobber med et prosjekt, har de en tendens til å være overkritiske og er i tvil om verdien av egen innsats og vurderinger.

Selvkritikk er en god ting, men kan også være mer svekkende enn nyttig. Overdreven perfektjonisme kan hindre folk i å nå målene sine - eller å starte på noe i utgangspunktet.

La ikke frykten for "hva om" eller "jeg er ikke god nok" holde deg tilbake fra noe nytt. Å sette i gang vil alltid være bedre enn å sitte passiv og vente på at noe kanskje skal dukke opp.

- Politikerne må skjønne alvorret i situasjonen

- Avgiftskutt har hjulpet en kriserammet flybransje under korona-pandemien. Gjeninnføring allerede nå vil bli dramatisk for luftfarten og kan ramme flytilbud ute i distriktene, sier Brynjar Forbergskog, styreleder i Torghatten ASA.

Av - Jonas Ellingsen

1. januar er det slutt på regjeringens koronastøtte til flybransjen. Da dobles moms på flybilletene til 12 prosent og flypassasjeravgiften gjeninnføres. I en historisk utfordrende markedssituasjon økes flyplassavgiften med 3,3 % og Co2 avgiften med 8,6 % i forslag til Statsbudsjett for 2021.

- Dette er svært uheldig, sier Brynjar Forbergskog, som mener regjeringen helt overser utfordringene som er i sikte. - Vi ser en oppblomstring av korona etter sommeren. Problemene synes langt fra å være over og myndighetene bekrefter jo dette ved å oppfordre til mindre reiseaktivitet. Dermed ligger det an til fortsatt inntektsfall for flyselskapene, som allerede er svært hardt rammet fra før. At løsningen på denne vanskelige situasjonen er å sette opp avgiftene igjen, det er jo bare helt uforståelig, sier han.

Fly hardest rammet

I tillegg til å være styreleder

for Torghatten-konsernet, er Forbergskog nestleder i styret i Widerøe, som Torghatten eier 66 % av gjennom selskapet WF Holding. Selv om alle virksomheter i Torghatten har hatt utfordringer under pandemien, er det flyselskapet som er klart hardest rammet. Forbergskog har fulgt utviklingen med bekymring siden problemene startet 12. mars.

- Perioden har vært preget av store omstillingsprosesser og permittering av opp mot 40 % av medarbeiderne. Det har vært svært krevende. Likevel har selskapet gjennomført første halvår med god driftsstabilitet og regularitet. Ansatte og ledelse har gjort en formidabel innsats, slår han fast.

Slet før korona

Han forteller at Widerøe slet økonomisk allerede før korona. En massiv avgiftsøkning i 2016 har tynget selskapet og presset lønnsomheten i årene etterpå. - Flypassasjeravgiften alene påførte selskapet 200 millioner i ekstra årlige kostnader. Statlige avgifter utgjorde i 2019 over en milliard kroner for Widerøe, noe som tilsvarer nesten en fjerdedel av omsetningen i Widerøe-konsernet, forklarer styrelederen.

Han sier at effekten av pandemien kommer på toppen av dette. - For 2020 blir det et fall i omsetningen på en drøy milliard kroner. Selv om vi klarer oss bedre enn mange flyselskap, så går det mot et stort underskudd. Vi snakker om et tresifret millionbeløp, fastslår Forbergskog.

Rutekutt

Widerøe er omtalt som Nord-

Norges buss og tog. I deler av kystnorge er selskapet det eneste kollektivtilbudet som finnes.

- Mange regionale ruter er marginale i utgangspunktet. En ting er å redusere frekvensen, men i en gitt situasjon kan vi bli tvunget til å kutte ruter. Produksjonen på de store flyplassene som Stavanger, Trondheim, Bergen, Bodø og Tromsø vil ikke bli berørt på samme måte. Her kan frekvensene bli redusert men tilbudet forsvinner ikke. For distriktene blir det langt mer dramatisk om rute tilbudet faller bort i sin helhet. Det må politikerne forstå - og det er mitt håp at spesielt nordnorske politikere ser hva som kan komme og griper tak i dette, sier Brynjar Forbergskog.

Reiseliv i knestående

Luftfart og reiseliv henger sammen - og bidrar gjensidig til hverandres omsetning. Under pandemien har begge endt opp som de hardest rammede bransjene. Noe som vil følge dem i lang tid fremover.

Styrelederen i Torghatten ASA slår fast at reiselivsbedrifter som allerede er i knestående rammes hardt når moms trappes opp igjen. - Økte avgifter er det siste denne næringen trenger for å kunne komme seg gjennom krisen, slår han fast.

Frp har allerede varslet kamp om skatte- og avgiftslettelser når regjeringens siste krisepakke skal behandles i Stortinget. De vil også ta spørsmålet opp igjen i forhandlingene om statsbudsjettet. Sp og Ap er bekymret for effektene for Distrikts-Norge. Også de lover omkamp når forslaget skal behandles.

HISTORISK NEDTUR: Widerøe styrer mot et omsetningsfall på en milliard kroner og et tresifret millionbeløp i underskudd i 2020. Foto: Widerøe

- Et utfordrende halvår

Driftsinntektene i Torghatten ASA første halvår 2020 utgjorde 4.956 MNOK, en nedgang på 643 MNOK fra fjoråret som var på 5.598MNOK.

Nedgangen skyldes redusert omsetning i alle konsernets segmenter i forbindelse med Covid-19. Spesielt store utslag ble det for Widerøe, hvor nedgangen i omsetning sammenlignet med første halvår i fjor er på 460 MNOK. Resultatet før skatt er på 282,1 MNOK mot 383,6 MNOK for samme periode i fjor.

- Persontransport er definert som en samfunnskritisk oppgave og har medført at vi har strukket oss langt for å videreføre vår produksjon på best mulig måte. Våre ansatte har stått på og samarbeidet på tvers av selskaper og segmenter, og hatt stor fokus på å følge smittevernregler, sier konsernsjef Roger Granheim i halvårsrapporten for Torghatten ASA.

Brynjar Forbergskog, styreleder i Torghatten ASA.

- Glem storflyplass i Mo i Rana

- Flertallet av kommunene og innbyggerne på Helgeland ønsker ikke storflyplass i Mo i Rana. Årsaken er usentral beliggenhet i regionens nordligste kommune. Løsningen vil også gi redusert ambulansefly-tilbud.

Av - Jonas Ellingsen

- Vi snakker i realiteten om en sentralisering som både vil gi dårligere flytilbud og dårligere flyambulansetjeneste for Midt-Helgeland - og som totalt sett vil bli negativ for regionen.

Det sier Anne Severinsen, som har ledet bedriften Nordlandsfly AS i Mosjøen siden starten i 1986. Når Nordnorsk Rapport slår på tråden for å høre nytt, går det ikke lang tid før lokaliseringdebatten på Helgeland blir tema. Og med et hjerte for regionen, samferdsel og lufttransport spesielt, går hun rett på sak:

Anne Severinsen, daglig leder i Nordlandsfly AS

Godt flytilbud i dag

-Vårt langstrakte Helgeland har i dag et veldig godt flytilbud med fire flyplasser fordelt på Brønnøysund, Mosjøen, Sandnessjøen og Mo i Rana.

To eksterne utredninger konkluderer med at en storflyplass i Mo i Rana vil føre til at flyplassene i Sandnessjøen og Mosjøen må legges ned på sikt for å gi stort nok passasjergrunnlag for storflyplassen.

Hva blir konsekvensene? Jo, Sandnessjøen og omegn, der det planlagte nye hovedsykehuset for Helgeland-sykehuset skal ligge, vil bli uten flyplass med tilgang til ambulansefly. Mosjøen, der sykehuset tilbudet er bygd ned over flere år, vil også bli uten flyplass med tilgang til ambulansefly. Og befolkningen på Midt-Helgeland

NORLANDSFLY: Nordlandsfly AS har hovedbase på Mosjøen lufthavn og er eneste helikopterselskap med hovedbase i Nordland.

vil få et dårligere tilbud med 1,5 til 2 timer ekstra kjøring til flyplass og sannsynligvis færre avganger enn det vi har i kortbanenettet dag, sier Anne Severinsen.

Ressursbruk

Hun påpeker mangelen på forutsetninger og argumenter som kan forsvare etablering og pengebruk ved å bygge en ny storflyplass i Mo i Rana.

- Selv med to nedlagte flyplasser blir det et marginalt passasjergrunnlag for en storflyplass i Mo i Rana, som attpåtil bare vil ligge ti mil i luftlinje fra neste storflyplass i Bodø. Mens Mo i Rana har en flyplass som fungerer, trenger flyplassen i fylkeshovedstaden i høyeste grad opprusting på grunn av nedslitt rullebane. Kan vi virkelig forvente at samfunnet for øvrig vil akseptere slik ressursbruk, spør Severinsen.

Mindretallet presser på

Etter hennes mening er det et mindretall i Rana som nå presser på og krever særbehandling på bekostning av flertallet av innbyggerne på Helgeland. Drakampen og debatten rundt dette skaper splid og negativitet i regionen.

- Rana, som er den største enkeltkommunen på Helgeland, vil ha både stort sykehus og storflyplass. Det vil uunngåelig nok føre til at Rana bygges opp på bekostning av de andre kommunene i regionen. I mitt hode vil en sentralisering av viktige funksjoner til den nordligste kommunen på indre Helgeland, på sikt føre til netto utflytting fra Helgeland. Arbeidstakere som blir ledige hvis arbeidsplasser i Mosjøen eller Sandnessjøen legges ned eller blir redusert, flytter sannsynligvis ikke til Rana. De drar sørover, mener Severinsen.

Alle taper til slutt

Hun påpeker at Helgeland og Nordland totalt sett vil tape på en slik sentralisering, der man

ensidig satser på en av de fire store tettstedene i regionen.

- Jernverket bygde opp Mo i Rana som et industrielt tyngdepunkt med stor tilflytting fra ytre Helgeland på 1950-tallet. Da råjernverket og koksverket ble vedtatt nedlagt i 1988, ble dette kompensert med statlige etableringer som Nasjonalbiblioteket, Statens innkrevingsentral og NRK's lisenskontor samt 500 millioner kroner i frie midler. Ingen tvil om at omstillingen har vært vellykket og gitt et mer variert arbeidstilbud enn tidligere.

- Det er flott at Rana i dag tiltrekker seg etableringer som den planlagte batterifabrikken til Freyr. Jeg unner dem virkelig å få det til. Historien som tyngdepunkt betyr derimot ikke at Rana til evig tid kan opptre som et gravitasjonssenter, som skal vokse ved å sentralisere funksjoner på bekostning av resten av Helgeland.

Ser en helhet

Anne Severinsen medgir at Stortinget i to omganger har slått fast at en ny storflyplass i Mo i Rana ikke skal gå på bekostning av den øvrige flyplasstrukturen på Helgeland.

- Men hva skjer når man ser at passasjergrunnlaget viser seg å være for lite for storflyplassen i Rana? Jo, da starter lobbyvirksomheten i Stortinget og departementene for å få nedlagt flyplassene i Sandnessjøen og Mosjøen. Ingen vedtak har evig liv i politikken verden, sier hun.

Etter hennes mening handler det om å se Helgeland under ett, der både reiseliv, havbruk og eksempelvis aluminiumsverket i Mosjøen er avhengige av et godt flytilbud i hele regionen.

- Helgelands styrke ligger i mangfoldet. I så måte er vi veldig godt tjent med de flyplassene vi har i dag, avslutter daglig leder i Nordlandsfly.

ALT INNEN LOGISTIKK

TOTALE LOGISTIKKLØSNINGER <ul style="list-style-type: none"> • Spesialtransporter (bred, lang, høy) • Faste ukentlige ruter (Vestlandet - Oslo - Alta - Hammerfest) • Bulkrelaterte transport • Stort nettverk langs hele norskekysten • Lager inne/ute • Dypvannskai (ISPS Godkj.) • Rådgivning • Personell/material koordinatører • ADR transporter 	KRANVIRKSOMHET <ul style="list-style-type: none"> • Mobilkraner 20 - 60 tonn • Havnekraner • Lastebilkranner • Løftesystemer
NYHETER <ul style="list-style-type: none"> • Nå også containertransport med sidelaster inntil 30 tonn! • Vi tilbyr budbil/ følgebil 	

Rutebil fra Oslo/Vestby til Alta og Hammerfest hver fredag i løpet av året.

Humleveien 9, 9514 Alta • Mail: post@altalogi.no
Tel: 78 44 48 00 • Vakt 24/7: 78 44 48 00

www.hebra.no

STÅLRØR

CASING - TUBING

Telefon 51 88 98 00

E-post info@hebra.no

Til peling, rørpressing, konstruksjon mm.
Levering direkte fra egne lager i Bryne og kontinentet.

Kontakt oss for pris og leveringstid.

Nordnorsk Kraft

Lokale energiverk med lokal verdiskaping, samt vannkraft – en miljøvennlig energikilde.

Internett • Digital TV

InfraNord
Bestilling: www.infranord.no
Repvåg Kraftlag - alltid tilstede på 71° nord!
Tlf. 78 47 68 00 • post@rksa.no

Telefon: 75 03 19 00
Telefax: 75 03 19 10
post@bindalkraftlag.no
www.bindalkraftlag.no

NORDKYN KRAFTLAG
Tlf. 78 49 97 00
firmapost@nordkyn-kraftlag.no
www.nordkyn-kraftlag.no

Meløy Energi Kraft
Tlf. 75 72 01 70 • Fax 75 72 01 71
www.meloyenergi.no

Alta Kraftlag
Tlf.: 78 45 09 00 • Fax: 78 45 09 10
E-post: firmapost@altakraftlag.no • www.altakraftlag.no

ymber
www.ymber.no

LUOSTEJOK KRAFTLAG
Tlf. 78 46 06 00
e-post: firmapost@lkal.no
www.lkal.no
- Stol på oss!

Telefon: 76 11 55 00
www.andoy-energi.no
for deg

TROLLFJORD
Tlf. 76 11 80 00 • www.trollfjord.no

Hålogaland Kraft
Sprer positiv energi
klk.no • hiknett.no • hikbb.no

Nord-Salten Kraft AS
Tlf. 75 77 10 00 • Fax 75 77 10 01
8276 Ulvsvåg • www.nordsaltenkraft.no

VARANGER KRAFT
Telefon: 78 96 26 00
www.varanger-kraft.no

Din lokale kraftleverandør!

Hålogaland Nordkraft

Ønsket om å fortsatt sitte i førersetet - og å kunne bidra til utvikling i en felles region - er de viktigste argumentene bak sammenslåingen

Av - Jonas Ellingsen

Det fusjonerte selskapet har en samlet omsetning på over en milliard kroner og rundt 200 ansatte. Hovedkontorer for de tilsammen syv datterselskapene i det nye konsernet blir fordelt mellom Narvik og Harstad.

- Begge selskapene ønsker å være i førersetet og selv bestemme utviklingen. Ved

å ta region og slå oss sammen nå, så unngår vi i fremtiden å bli tvunget til fusjoner vi ikke kan bestemme selv. Nå gjør vi utfordringer til muligheter, og sikrer langsiktige interesser for selskap, eiere og lokalsamfunnet, sier adm. dir. i Nordkraft, Eirik Frantzen.

Kompetansemiljø

Adm. dir. i Hålogaland Kraft, Ida Texmo Prytz, sier at fusjonen vil gi større kompetansemiljø på mange felt, noe som igjen gjør at kompetansen og kunnskapen øker internt. - Dette tror vi vil være avgjørende for å kunne levere enda bedre og nye løsninger for det grønne skiftet. I tillegg vil et stort kompetansemiljø tiltrekke seg nyutdannede og yngre personer, som både kan øke kompetansen internt, men

også øke bolyst i form av at nye folk flytter til våre regioner, sier hun.

Møtte eierne

Etter at Narvik kommunestyre sa ja 21. oktober, er det klart for å starte fusjonsprosessen mellom de to selskapene. I tur og orden har syv kommuner fordelt på to fylker gått inn for fusjonen. På et møte 18. september ble grunnlaget for en fusjon presentert for formannskapet i de syv eierkommunene. Deretter ble det spørsmål og diskusjon. Prytz og Frantzen mener spørsmålene som ble stilt viste at politikerne hadde satt seg godt inn i saken.

- Det ble diskusjoner rundt avtaleverk, herunder styring og kontroll. Eierne

hadde ingen uenigheter eller ønsker om vesentlige endringer. Det handlet mer om presiseringer av innhold og ordlyd, fortsetter Ida Texmo Prytz.

Ifølge direktørene skal organiseringen skal være desentral og balansert, det er viktig for begge selskap. Dette betyr at de fleste datterselskapene kommer til å ha hovedkontor enten i Harstad eller Narvik, med ansatte fordelt på flere steder, sier de.

Fornybar energi

- Vi ser at flere og flere store næringer, både eksisterende og nye, trenger mer fornybar energi, nevner Frantzen.

Han mener at et fusjonert selskap kan bidra enda bredere og sterkere enn

Fjernvarme

Selskap	Kommune	Driftsinntekter		Driftsresultat		Resultat før skatt		Lønnsomhet*	Egenkapital	Soliditet
		2019	2018	2019	2018	2019	2018			
Tall i 1000 kroner										
KVITEBJØRN VARME AS	Tromsø	174 689	142 629	62 719	39 814	41 897	3 728	24	39 876	5,9
MO FJERNVARME AS	Rana	55 146	51 573	24 317	24 828	23 419	24 194	42	46 485	35,0
BE VARME AS	Bodø	41 336	39 515	11 846	11 771	8 126	7 267	20	98 009	34,9
FINNSNES FJERNVARME AS	Senja	7 275	4 055	3 108	1 578	1 110	234	15	17 802	27,2
HAMMERFEST ENERGI VARME AS	Hammerfest	8 344	8 023	-8 235	-2 429	-8 594	-2 788	-103	28 265	60,2
ALTA FJERNVARME AS	Alta	7 129	1 547	231	-289	-286	-526	-4	6 717	30,4
ROGNAN BIOENERGI AS	Salttdal	4 599	4 653	962	462	970	464	21	10 003	90,5
SANDNESSJØEN FJERNVARME-ANLEGG AS	Alstahaug	5 001	5 152	381	893	-9	400	0	113	0,5
FAUSKE FJERNVARME AS	Salttdal	2 785	2 860	-2 202	-940	-2 195	-940	-79	7 535	64,8
VÆRØY ISANLEGG AS	Værøy	1 004	778	221	-118	222	-118	22	804	82,8
Totalt		307 308	260 785	93 348	75 570	64 660	31 915	-4	255 609	43,2

*Lønnsomhet er definert som resultat før skatt i prosent av omsetningen

Nettselskap

Selskap	Kommune	Driftsinntekter		Driftsresultat		Resultat før skatt		Lønnsomhet*	Egenkapital	Soliditet
		2019	2018	2019	2018	2019	2018			
Tall i 1000 kroner										
HELGELAND KRAFT NETT AS	Vefsn	688 015	640 040	135 911	140 322	99 621	109 094	14	604 407	28,5
NORDLANDSNETT AS	Bodø	580 595	521 515	100 963	103 584	83 619	92 458	14	664 995	33,3
VARANGER KRAFTNETT AS	Vadsø	230 414	230 687	19 832	28 702	877	12 720	0,4	410 276	28,2
LOFOTKRAFT AS	Vågan	229 260	224 663	69 986	52 873	54 899	40 788	24	760 033	43,3
ALTA KRAFTLAG SA	Alta	169 692	181 204	41 325	30 101	47 794	30 858	28	605 104	74,3
NORDKRAFT NETT AS	Narvik	135 614	131 792	21 706	16 490	15 156	11 579	11	162 921	33,1
VESTERÅLSKRAFT NETT AS	Sortland	121 018	122 508	15 958	16 519	11 199	13 132	9	119 850	31,4
MIP INDUSTRIKRAFT AS	Rana	113 585		6 963	-26	5 285	-26	5	33 985	31,7
MELØY ENERGI AS	Meløy	106 997	99 676	8 830	6 462	10 366	7 699	10	88 042	61,9
YMBER NETT AS	Nordreisa	94 185		18 289		15 517		16	137 326	42,9
HAMMERFEST ENERGI NETT AS	Hammerfest	76 848	84 883	7 218	10 116	7 215	10 594	9	245 952	74,2
ISE NETT AS	Fauske	71 662	68 006	4 633	5 110	2 617	4 390	4	108 402	48,9
LUOSTEJOK KRAFTLAG SA	Porsanger - Porsångu - Porsanki	67 900	73 487	5 183	9 769	6 567	12 121	10	192 008	63,0
ISE ENTREPRISE AS	Fauske	61 726	52 158	4 942	3 468	4 326	2 801	7	56 363	63,0
TROLLFJORD NETT AS	Hadsel	61 582	64 515	8 278	14 387	3 520	10 985	6	96 979	30,7
NORDKYN KRAFTLAG SA	Lebesby	49 663	44 203	-268	3 930	1 432	5 944	3	119 440	83,0
ANDØY ENERGI NETT AS	Andøy	44 899		4 236		2 852		6	92 177	50,9
MELØY NETT AS	Meløy	41 733	39 146	167	858	86	701	0	75 056	82,0
BINDAL KRAFTLAG SA	Bindal	20 675	19 054	827	-416	1 745	-291	8	67 617	91,0
INDRE SALTEN ENERGI AS	Fauske	16 698	18 346	-558	280	6 442	56	39	117 862	68,0
Totalt		2 982 761	2 615 883	474 421	442 529	381 135	365 603	11	4 758 795	53,2

*Lønnsomhet er definert som resultat før skatt i prosent av omsetningen

Kraft og fusjonerer

KOMPETANSE OG TILFLYTTING:
Målet med fusjonen er å utvikle vår felles region, sier direktorene Eirik Frantzen og Ida Texmo Prytz i Nordkraft og Hålogaland Kraft. De mener blant annet at det samlede og store fagmiljøet vil øke tilflytting av unge og nyutdannede mennesker. Fotos: Nordkraft.

tidligere med å møte nye og eksisterende næringsers økte behov for fornybar energi. Vi ser at ferger, cruisebåter, hurtigbåter og hurtigruten også skal elektrifiseres. Og på land fortsetter elektrifiseringen av transportsektoren, sier han. Prytz legger til at de to selskapene, i lag med hele regionen, allerede har startet med

å utvikle mobile ladetilbud for elbiler. Hun påpeker at datasenter er en næring i vekst, og spesielt grønne datasentre.

- Vi vil være fornybar bidragsyter både i form av store kraftoverskudd, tilgjengelige tomter og bistand med etablering og drift, sier hun.

Kraftproduksjon - vann

Selskap	Kommune	Driftsinntekter		Driftsresultat		Resultat før skatt		Lønnsomhet*	Egenkapital	Soliditet
		2019	2018	2019	2018	2019	2018			
Tall i 1000 kroner										
SKS PRODUKSJON AS	Fauske	569 799	677 147	287 759	399 029	276 098	380 249	48	1 582 243	63,0
SISO ENERGI AS	Sørfold	470 307	501 028	362 511	385 366	210 287	238 527	45	1 437 912	32,4
HELGELAND KRAFT VANNKRAFT AS	Vefsn	432 019	524 893	226 325	299 262	191 368	269 699	44	1 035 779	41,0
NORDKRAFT MAGASIN AS	Narvik	322 024	341 173	168 665	200 788	146 533	173 206	46	573 707	40,9
HAMMERFEST ENERGI AS	Hammerfest	3 897	3 608	-1 926	-816	2 074	16 588	53	258 840	70,6
NORD-SALTEN KRAFT AS	Hamarøy	135 693	188 867	66 144	51 636	59 993	44 702	44	204 381	51,6
PASVIK KRAFT AS	Sør-Varanger	136 766	157 659	70 991	107 367	71 551	106 516	52	137 256	54,1
DRAGEFOSSEN AS	Saltdal	108 383	93 023	10 037	8 663	13 304	9 906	12	123 311	68,7
FINNMARK KRAFT AS	Alta	8 739	6 231	-940	-2 002	-1 007	2 940	-12	173 859	92,2
KVÆNANGEN KRAFTVERK AS	Kvænangen	114 352	71 976	70 655	32 417	68 332	30 181	60	121 495	40,0
NORD-SALTEN KRAFT NETT AS	Hamarøy	100 946		21 087		21 073		21	279 462	85,1
REPVÅG KRAFTLAG SA	Nordkapp	85 121	78 677	15 612	14 462	21 542	18 290	25	290 142	79,4
TROLLFJORD KRAFT AS	Hadsel	61 232	62 660	1 988	5 816	429	4 685	1	45 419	38,3
NORDIC POWER AS	Narvik	43 309	49 200	328	-2 715	-2 268	-11 280	-5	482 335	73,3
VESTERÅLSKRAFT PRODUKSJON AS	Sortland	30 002	32 081	5 125	7 592	5 584	7 855	19	116 729	89,5
PORSA KRAFTLAG AS	Hammerfest	28 070	20 606	18 256	12 199	18 575	12 290	66	37 558	63,4
EASTERN NORGE SVARTISEN AS	Bodø	22 743	16 065	13 031	6 280	11 213	4 618	49	72 933	56,1
YMBER PRODUKSJON AS	Nordreisa	19 734	122 539	7 837	37 841	28 628	42 532	145	220 505	38,7
LOFOTKRAFT PRODUKSJON AS	Vågan	18 926	20 911	11 561	16 220	10 954	15 586	58	40 585	47,5
MIP MILJØKRAFT AS	Rana	18 207	23 198	1 231	-2 534	-954	-4 784	-5	116 674	31,4
BALLANGEN ENERGI AS	Narvik	10 595	35 174	3 310	4 810	3 312	16 224	31	14 321	75,3
SAGELVA MINIKRAFTVERK AS	Rana	9 046	9 843	4 952	5 578	3 942	4 520	44	8 640	24,4
VAKINN AS	Fauske	8 253		734	-100	576	-95	7	1 371	10,6
NORDIC POWER TORSNES AS	Narvik	6 671	9 781	25	3 082	129	3 051	2	79 264	94,4
ISE PRODUKSJON RØYRVATN AS	Fauske	5 022	4 543	2 364	2 054	2 132	1 829	42	10 444	55,9
MYGLAND KRAFT AS	Narvik	4 169	4 338	1 908	1 890	881	987	21	9 856	26,2
ISE PRODUKSJON AS	Fauske	3 946	4 171	1 433	1 970	910	1 388	23	2 385	12,0
RENDALSELVA KRAFTVERK AS	Meløy	3 331	5 208	1 310	3 097	608	2 382	18	14 296	40,2
UNIKRAFT AS	Grane	3 099	2 945	672	750	455	536	15	2 491	28,6
ÅGSKARKRAFT AS	Rana	1 288	2 598	664	2 006	-379	1 283	-29	3 979	18,1
SNEFJELLÅKRAFT AS	Rana	2 553	4 234	535	1 900	-114	455	-4	10 230	36,6
ARSTADFOSSEN KRAFTVERK AS	Beiarn	1 291	1 400	599	970	433	815	34	3 331	45,5
STORRØVATNET KRAFTVERK AS	Rana	947	1 275	229	385	106	239	11	1 136	36,1
SØRFJORD KRAFT AS	Dyrøy	813	769	119	217	14	44	2	-19 881	-358,3
RANAKRAFT AS	Rana	790	1 170	364	759	404	759	51	1 847	26,1
BAGGFOSSEN MIKROKRAFT AS	Sørfold	601	645	144	220	-51	19	-8	477	10,4
BRATTLAND KRAFT AS	Rana	509	439	158	174	-2	26	0	50	1,4
LOFOTEN ENERGI AS	Vestvågøy	60		1		1	0	2	30	100,0
Totalt		2 793 253	3 080 075	1 375 798	1 606 633	1 166 666	1 396 768	27	7 495 392	37,9

*Lønnsomhet er definert som resultat før skatt i prosent av omsetningen

Kraftproduksjon - vind

Selskap	Kommune	Driftsinntekter		Driftsresultat		Resultat før skatt		Lønnsomhet*	Egenkapital	Soliditet
		2019	2018	2019	2018	2019	2018			
Tall i 1000 kroner										
VARANGER KRAFTVIND AS	Vadsø	82 055	100 343	19 258	43 548	10 968	32 603	53	288 260	50,0
HAMNEFJELL VINDKRAFT AS	Alta	79 716	93 327	15 543	36 078	3 954	23 834	45	289 776	49,1
ARCTIC WIND AS	Måsøy	29 047	28 789	-7 806	7 572	-7 251	7 493	26	183 837	86,0
VINDKRAFT NORD AS	Harstad	490	856	-1 032	-11 519	-872	-3 508	-2 351	3 701	79,2
GRENSELANDET AS	Harstad	400		-4 161	-5 673	-4 162	-5 673	-1 418	-15 520	-33 021,3
Totalt		191 708	223 315	21 802	70 006	2 637	54 749	-1 626	752 073	-6 551,4

*Lønnsomhet er definert som resultat før skatt i prosent av omsetningen

- En 420 kV kraftlinje fra Skaidi til Varangerbotn er en forutsetning for industriell utvikling og utnyttelse av naturressurser i Øst-Finnmark.

Av - Jonas Ellingsen

- For å kunne utnytte de naturgitte fordelene og ressursene i området vårt og sørge for fremtidig forsyningssikkerhet, holder det ikke bare å bygge ut egen fornybar produksjon. Vi må vi få på plass en sikker strømforsyning med tilstrekkelig kapasitet i sentralnettet. Industrielle aktører ser på dette som en nødvendighet dersom vi skal kunne være attraktiv. Det sier viseadministrerende direktør i Varanger Kraft, Stein Mathisen til Nordnorsk Rapport.

Utredning

I nærmere 20 år har Varanger Kraft, politikere og folk i Øst-Finnmark kjempet for å få maksimal kapasiteten i det norske strømmettet ført frem til Øst-Finnmark. I mars i fjor kom gladmeldingen om at Statnett sammen med Varanger Kraft og Finnmark Kraft søker om konsesjon for bygging av linjen. Det er nå satt i gang en statlig utredning av prosjektet. I tillegg til å se på videreføring av 420 kV-linjen fra Skaidi og frem til Varangerbotn, vurderes også muligheten for en 420 kV-linje til Hammerfest.

En sikker og dimensjonert kapasitet er en forutsetning for

- Ingen utvikling uten sikker kraftforsyning

elektrifisering og CO₂ reduksjon ved Melkøya og videre industriutvikling i Hammerfest-regionen.

I tillegg til å øke forsyningskapasiteten vil en 420 kV-linje gi en redundant og sikker kraftforsyning til Øst-Finnmark om deler av linjenettet skulle falle ut. I dag er man prisgitt tilførsel over grensen fra naboland ved utfall.

Betingelse for vekst

Stein Mathisen er glad for at en

dør nå er åpnet ved at utredning er i gang. Optimismen deles av politikere og næringsliv som nå jobber sammen for å holde trykket oppe og formidle linjens betydning for vekst og utvikling i den nordøstligste delen av landet. Myndighetenes argument har tidligere vært at det ikke er behov for linjen, siden det ikke er kraftkrevende industri her. Det mener Mathisen er en argument som koker ned til den berømte høna og egget.

- Vi kan ikke forvente en satsing her hos oss før vi kan ta imot eller transportere ut de nødvendige mengder med

kraft. Kommunene har jobbet hardt for å tiltrekke seg nye etableringer og industrielle aktører har i tur og orden har vurdert mulighetene. Men til slutt har de valgt å satse andre steder fordi energiforsyningen verken har tilstrekkelig kapasitet eller er sikker nok, sier den viseadministrerende direktøren.

I 2012 måtte Varanger Kraft av samme årsak skrinlegge satsing på datasenter, til tross for et meget godt fibernet i området.

- La oss få bidra

For kommunene i Øst-Finnmark har det vært sårt å se mulighetene

► For kommunene i Øst-Finnmark har det vært sårt å se mulighetene seile forbi.

seile forbi, bare fordi de mangler en vesentlig infrastruktur som tas som en selvfølge i landet forøvrig. Mathisen er optimist og tror myndighetene nå ser det store potensialet som ligger i landsdelen. I en tid da miljøfokus øker og petroleumsindustriens bidrag blir mindre år for år, er fokuset på fornybar energi økende. Vannkraft, vindkraft og et pilotprosjekt for

MILEPÆL: I mars i fjor var søknaden om 420 kV-linje en realitet. På bildet ser vi konsernsjef i Statnett Auke Lont sammen med styreleder i Finnmark Kraft, Per Erik Ramstad og adm. dir. i Varanger Kraft, Terje Skansen. Foto: Varanger Kraft

Bjørklids Ferjerederi AS

Strandveien 5 - Postboks 31 - N-9080 Lyngseidet

Tlf: 77 71 14 00 - www.bjorklid.no

VIKTIG PREMISS: Øst-Finnmark kan gi et vesentlig bidrag til nasjonal verdiskaping. En sikker og dimensjonert kraftforsyning er det vi mangler for å utnytte det store potensialet i landsdelen, sier viseadministrerende direktør i Varanger Kraft, Stein Mathisen. Foto: Varanger Kraft

hydrogenproduksjon i Berlevåg er stikkord som setter området på kartet. Det samme gjelder de rikesjømat-og mineralressursene i landsdelen. - Vi har i høyeste grad ressurser og muligheter som kan gi et vesentlig bidrag til nasjonal verdiskaping. Men da må vi også gis samme mulighet som resten av landet til å bygge industri og utnytte de ressursene vi har rundt oss. Linja er avgjørende hvis vi i det hele tatt skal ha framtidrettet næringsutvikling i Øst-Finnmark, avslutter viseadministrerende direktør i Varanger Kraft.

SELGER STRØM I BØTTER OG SPANN: Ishavskraft er en betydelig aktør i nasjonal sammenheng. Her ser vi Sten Willy Andreassen og Thomas Heggstad på Tromsø-avdelingen - i gang med kampanjeuke og gratis dekkskifte for elbiler. Foto: Ishavskraft

Ishavskraft er det eneste nordnorske kraftomsetningselskapet som utfordrer de store selskapene i sør - og som tar markedsandeler på deres hjemmebane.

Det siste året har både Politiet og Statens Vegvesen kommet inn på kundelisten.

Av - Jonas Ellingsen

Med nesten 2,5 milliarder kroner i omsetning er datterselskapet til Troms Kraft Strøm største aktør innen strømsalg i Nord-Norge. Ishavskraft er nesten fire ganger større enn Polar Kraft AS i Narvik, som er nest største selskap på listen.

Ishavskraft har 60 ansatte fordelt på kontorer i Alta og Tromsø, og er den største leverandøren av strøm til privatmarked og bedrifter på hjemmebane i Troms og Finnmark.

I følge Robin Stand, markedsjef bedrift i Ishavskraft, er strategien å beholde posisjonen i Troms og Finnmark - og å kjempe om markedsandeler både på privatmarkedet, bedriftsmarkedet og det offentlige markedet

Ishavskraft tar andeler i sør

i sør. Til forskjell fra de andre selskapene i Nord-Norge konkurrerer Ishavskraft med landsdekkende selskap som Fjordkraft, Elvia (Tidligere Hafslund Nett AS og Eidsiva Nett AS) og NorgesEnergi. I dag er selskapet blant de fem-seks store aktørene i Norge.

- Vi er nokså store på storkundesegmentet i Norge. Vi har også kunder i Norden forøvrig, blant annet flere hotellkjeder i Sverige og Finland, forteller Strand. Offentlig sektor er også et viktig marked, der Ishavskraft blant annet har 34 kommuner i kundeporteføljen.

Ambisjonen om å ta flere andeler i sør ble symbolisert ved at Ishavskraft opprettet avdeling med en ansatt i Oslo i september i fjor. Her sitter Geir Dyregrov som selger i storkundesegmentet. Han tok med seg lang erfaring i kraftbransjen og hadde nylig tilbakelagt 18 år innen salg og kundeoppfølging for Bergen Energi og Kinect Energi.

Kontorlokalet ligger i Nedre Slottsgate 11, bedre kjent som «Nord-Norges hus» - og den enmannsbetjente avdeling kan vise til gode resultater. Politiet og Statens Vegvesen er blant nye kunder som nå pynter opp i porteføljen.

Ishavskraft ønsker å være en aktiv samarbeidspartner i spørsmål om miljø og energiøkonomisering

- Vi er igang med å bygge ut elbil-lading for privatboliger og starter nå også med utrulling mot boligbyggelag og bedrifter Vi deltar også som operatør og strømleverandør i et Enova-støttet prosjekt der nettselskapene i Finnmark og Nord-Troms etablerer infrastruktur for hurtiglading av elbiler.

- Vi satser generelt på å være på banen i forhold til løsninger som skal bidra fra overgang fra fossile energikilder og til en større elektrifisering av samfunnet. En ting er privatbilismen, men det varsles jo også en stor

omlegging av transport og samferdsel i tiden som komme. Den utviklingen skal vi være med på, sier markedsjefen.

I flere år har Ishavskraft vært en aktiv medspiller for bedriftskunder som ønsker å spare strøm. Her bidrar selskapet med systemer og kompetanse for energistyring.

Privatmarkedet har i prinsippet fått samme mulighet til bedre styring av strømforbruket gjennom systemer som skal kommunisere med de nye smartmålerne (AMS). Men dette har ifølge Robin Strand ikke tatt av ennå.

- Det er mange tilbydere av systemer. Vi følger med i markedet, men er ikke helt fornøyd med det som tilbys nå. I dag er det heller ikke betalingsvilje blant kundene. Bedre systemer og evt. høyere strømpriser vil nok endre dette på sikt, mener markedsjefen.

Salg av strøm

Selskap	Kommune	Driftsinntekter		Driftsresultat		Resultat før skatt		Lønnsomhet*	Egenkapital	Soliditet
		2019	2018	2019	2018	2019	2018			
Tall i 1000 kroner										
ISHAVSKRAFT AS	Alta	2 429 466	2 253 039	96 569	56 731	100 405	52 774	4	233 549	25,2
POLAR KRAFT AS	Narvik	728 034	723 695	18 723	15 336	16 791	13 460	2	102 382	31,5
HELGELAND KRAFT STRØM AS	Vefsn	674 884	760 715	38 646	35 266	34 036	47 378	5	72 266	31,2
VARANGER KRAFTMARKED AS	Vadsø	222 123	207 792	14 553	9 055	14 276	9 007	6	33 261	47,6
BE KRAFTSALG AS	Bodø	178 838	194 334	14 257	13 104	14 688	13 524	8	18 139	32,7
HAMMERFEST ENERGI KRAFTOMSETNING AS	Hammerfest	93 577	92 054	3 646	3 028	3 474	2 928	4	1 866	7,7
NORLANDSKRAFT AS	Bodø	67 038	47 514	10 775	-2 208	8 880	-4 636	13	561 919	66,2
ANDØY ENERGI AS	Andøy	39 430	79 676	4 223	7 735	5 158	6 782	13	23 208	58,6
LUNDS ENERGI NORGE AS	Bodø	39 667	53 434	13 250	27 258	13 909	27 822	35	251 947	95,8
SKS HANDEL AS	Fauske	17 744	34 530	7 547	71 731	9 480	68 795	53	79 355	57,2
RØDØY-LURØY KRAFTVERK AS	Rødøy	25 485	26 487	16 311	18 318	16 896	18 877	66	29 871	60,6
HAFENSTROM AS	Narvik	2 166	1 894	193	198	208	109	10	497	21,5
Totalt		4 518 452	4 475 164	238 693	255 552	238 201	256 820	18	1 408 260	44,6

*Lønnsomhet er definert som resultat før skatt i prosent av omsetningen

Lanserer karbonfri energi fra Berlevåg innen 2025

Med industrielle tungvektere med på laget blir det fart i Varanger Krafts planer om produksjon av grønn hydrogen og ammoniakk basert på vindkraft i Berlevåg. Ambisjonen er å forsyne skipsfarten og avsidesliggende kraftverk med karbonfri energi innen 2025. Et politisk flertall på Svalbard er klar til å inngå avtale.

Av - Jonas Ellingsen

- Det planlagte produksjonsanlegget for grønn ammoniakk i Berlevåg viser de store mulighetene som den pågående overgangen til karbonfrie drivstoff gir til å utvikle ny industri og sysselsetting i Nord-Norge. – Med sine store ressurser innen fornybar energi, har Norge en unik mulighet til å imøtekomme behovene for elektrifisering og avkarbonisering av industrien vår, sier Terje Skansen, administrerende direktør i Varanger kraft.

Partnerskap

Industrikonstellasjonen som står bak planene om en ny infrastruktur for grønn ammoniakk har sitt utspring i ZEEDS-initiativet (se faktaboks). Det er det første partnerskapet i Norge med deltakere som er spesialiserte i alle

delene av verdikjeden i produksjon og distribusjon av ammoniakk. Gruppen består av aktører som Aker Solutions, Grieg, Kværner og Wärtsilä, sammen med energiselskaper som Varanger kraft, Statkraft og Store Norske. Statnett vil være en tilknyttet partner i konstellasjonen

Allerede i gang

I forrige utgave av Nordnorsk Rapport omtalte vi hydrogenprosjektet til Varanger Kraft i Berlevåg, der pilotproduksjon av hydrogen basert på vindkraft og elektrolyse startes i disse dager. Målet i første omgang er å produsere ett tonn hydrogen pr døgn basert på innesperret vindkraft fra Raggovidda. Siden hydrogen er en energibærer, kan det brukes til å lagre energi i perioder der det blåser mye, men ikke er plass på nettet. En forstudie viser at det er fullt mulig å gjøre dette i stor skala i Øst-Finnmark, og til en konkurransedyktig pris. Prosjektet er støttet med 50 millioner kroner fra EU sitt Horizon 2020-program - og gjennomføres i samarbeid med flere aktører.

100.000 tonn pr år

Utfordringen med transport og bruk av hydrogen som energikilde er at det er volumiøst. Flytende ammoniakk er en mer effektiv måte å pakke og frakte hydrogen på. Betegnelsen "grønn ammoniakk" innebærer at det er produsert helt uten CO₂-utslipp.

I følge Varanger Kraft vil produksjonen av grønn ammoniakk delvis skje i Berlevåg kommune der Varanger kraft allerede driver en vindpark på 50 MW og har planer om ytterligere utvidelse i to steg til rundt 200 MW i løpet av de neste

GRØNN AMMONIAKK: Anlegget for testproduksjon av hydrogen står allerede klart i Berlevåg. Nå lanserer Varanger Kraft neste steg: Produksjon av ammoniakk basert på vindkraft fra Raggovidda. Foto: Arnt Eirik Hansen - Varanger Kraft

årene. Den grønne ammoniakken vil bli produsert fra fornybar energi i en ny fabrikk, før den distribueres til forbrukere innen skipsfarten, offshoreinstallasjoner eller til energisystemer i isolerte øysamfunn som Longyearbyen.

I følge Varanger Kraft vil anlegget ved full produksjon i 2025 kunne levere rundt 100.000 tonn grønn NH₃ per år.

Ny industri og sysselsetting

- Dette initiativet er i en tidlig planleggingsfase og det er en rekke brikker som må på plass for at dette skal lykkes. Produksjon av ammoniakk fra et småskala anlegg basert på vindkraft vil være kostbart i starten, så man er avhengig av gode offentlige rammebetingelser for å få dette til.

- Med sine store ressurser innen fornybar energi, har Norge en unik mulighet til å imøtekomme behovene for elektrifisering og avkarbonisering av industrien vår. Det planlagte produksjonsanlegget for grønn ammoniakk i Berlevåg viser de store mulighetene som den pågående overgangen til karbonfrie drivstoff gir til å utvikle ny industri og sysselsetting i Nord-Norge, sier Terje Skansen.

Longyearbyen ønsker nullutslipp

Ulike grupperinger, deriblant Wärtsilä, tester nå grønn ammoniakk som et karbonfritt drivstoff for skipsfarten, benyttet i multifuel forbrenningsmotorer

eller i brenselceller. Drivstoffet har også et stort potensial til å forsyne kraftsystemer med ren energi – for eksempel på offshoreinstallasjoner i Nordsjøen eller i kraftanlegg på isolerte øysamfunn som på Svalbard.

Et tverrpolitisk lokalstyre i Longyearbyen, Svalbard, bestående av Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet har signalisert et ønske om et tettere samarbeid med Varanger kraft og ZEEDS-partnerne for å finne en karbonfri energiløsning for øysamfunnet.

- Skal Norge ta en ledende posisjon som et av de første fornybare og full-elektriske samfunn i verden, må også Nord-Norge spille en viktig rolle. Den planlagte utbyggingen i Berlevåg kan skape mange nye lokale arbeidsplasser. Bruken av grønn ammoniakk som energi, både i skipsfarten og i Longyearbyen, kan redusere de samlede norske utslippene med 115 000 – 130 000 tonn CO₂ per år, avslutter Skansen.

► Den grønne ammoniakken vil bli produsert fra fornybar energi i en ny fabrikk, før den distribueres.

- Hydrogen fra Finnmark skal gi Svalbard miljøvennlig energi. På sikt kan det redusere strømprisen til nesten en tredjedel av dagens nivå.

VIL TESTE HYDROGEN: Årsproduksjonen ved kullkraftverket Longyear Energiverk er 108 GWh fordelt på 55 GWh kraft og 53 GWh fjernvarme. Nå ønsker det politiske flertall i Longyearbyen å teste om hydrogen kan erstatte kull.
Foto: Erlend Bjørtvedt

Svalbard vil ha hydrogen fra Finnmark

Av - Jonas Ellingsen

Det er ambisjonen til det politiske flertallet i lokalstyret, Polfarersamarbeidet, som består av Ap, Høyre og Frp.

Ifølge pressemeldingen fra Longyearbyens politiske flertall har det vært tett dialog med Stortinget gjennom Energi- og miljøkomiteen sine medlemmer fra Høyre og Ap i denne saken. «For disse medlemmer i komiteen er det et mål at Longyearbyen skal bli utslippsfritt, og slik sett bli et godt eksempel på hvordan

mindre samfunn kan drives ved hjelp av fornybar energi», heter det.

Billigere energi

Politikerne tror hydrogen er løsningen for nullutslipp på Svalbard og mener første trinn på vegen er en avtale med Varanger Kraft (VK) som produserer hydrogen av fornybar energi i Berlevåg. Gassen lagres i ammoniakk som senere kan brukes til energiproduksjon. Polfarersamarbeidet ønsker avtalen på plass før nyttår. Politikerne mener omstillingen

vil gi langt billigere energi for innbyggerne på Svalbard.

– Kalkylene tilsier at vi skal klare å levere energi til ca. en tredjedel av prisen, sier lokalstyreleder Arild Olsen (Ap) til Svalbardposten. Idag er prisen 2,80 kroner per kilowatt time på Svalbard.

Pilotanlegg

I første omgang ser Polfarersamarbeidet for seg at Longyearbyen får sitt eget pilotanlegg som lager strøm av råstoffet.

– Vi ønsker å teste om grønn hydrogen på lang sikt kan erstatte kull som energikilde i det lokale energiverket. Varanger Kraft kan være behjelpelig med leveranse av ammoniakk på kjøp både for pilotering og i en større skala, samt bidra til en pilottrigg, sier Olsen.

Ambisjonen til Polfarersamarbeidet er å gjøre Longyearbyen til et nullutslippssamfunn. I dag er det en av Europas mest forurensede byer målt i utslipp per innbygger,

Politikerne tror hydrogen kan bli løsningen både for energiverket og som drivstoff for landtransport og skip.

– Som eier av dagens energisystem er vi i en ekstremt gunstig posisjon. Vi kan gjennomføre energiomstillingen effektivt samtidig som forsyningssikkerheten opprettholdes. Det er et prosjekt helt i tråd med regjeringens hydrogen-strategi. Svalbard kan bli et fyrtårn og et utstillingsvindu, poengterer Olsen.

Om ZEEDS

ZEEDS (Zero Emission Energy Distribution at Sea) er et initiativ fra de seks ledende nordiske selskapene Aker Solutions, Equinor, Grieg Star, DFDS, Kværner og Wärtsilä som tar sikte på å utforske de raskeste rutene fram til

nullutslipp i skipsfarten. ZEEDS-initiativet er finansiert av Nordic Innovation gjennom prosjektet «Sea Meets Land». For mer informasjon, se <https://zeedsinitiative.com/>.

- Positivt partnerskap

POSITIV: Liv Kari Eskeland (H), medlem av Energi- og miljøkomiteen i stortinget.

– Partnerskap med store norske aktører som representerer hele verdikjeden, slik denne konstellasjonen gjør, er absolutt nødvendig for at den grønne energiovergangen skal bli en suksess. Det lover godt for å finne en fremtidsrettet grønn løsning for skipsfarten og for energispørsmålet på Svalbard, uttaler Liv Kari Eskeland, stortingsrepresentant for Høyre og medlem av Energi- og miljøkomiteen.

– Gjennom å utnytte vår kultur for samarbeid og kunnskapsdeling på tvers av selskaper, er Norge i en unik posisjon for å løse utfordringene knyttet til utslipp fra transport og strømproduksjon både lokalt, men også i en global målestokk, legger hun til.

Fakta - hydrogen og ammoniakk

Hydrogen veier lite men har høyt volum. For å få så høy energitetthet som mulig må hydrogen enten komprimeres eller gjøres flytende ved å kjøle det ned til minus 253 °C. Både komprimert og flytende hydrogen må oppbevares i solide tanker. Disse veier mye, og dermed forsvinner også mye av vektfordelen.

Ammoniakk består av hydrogen og nitrogen (NH₃), er karbonfri og vil gi nullutslipp.

Ammoniakk har nesten dobbelt så høy energitetthet som hydrogen

når hydrogentankenens volum og vekt tas med i beregningen.

Ammoniakk kan distribueres som væske i omgivelsestemperatur og lave trykk.

I likhet med hydrogen kan amoniakk produseres helt uten karbonutslipp. Produktet kalles da grønn amoniakk, til forskjell fra blå og grå amoniakk, som produseres med fossile energikilder - henholdsvis med og uten karbonfangst

Elverkssjef i Repvåg Kraftlag, Oddbjørn Samuelsen, sier at det er viktig for kraftlaget å iverksette tiltak som fremmer lokal utvikling og økt bolyst. Foto: Geir Johansen.

Fremmer utvikling og bolyst

Repvåg Kraftlag har nå sørget for fiberutbygging i nær hele sitt forsyningsområde, og nå sørger man for at det blir hurtigludere for elbiler i området. - Som et mindre kraftlag ute i distriktet velger vi å ta det vi kan kalle et utvidet samfunnsansvar for å fremme god utvikling og økt bolyst, sier elverkssjef Oddbjørn Samuelsen.

Av Geir Johansen

Repvåg Kraftlag SA er et nettselskap med konsjongsområde som dekker kommunene Nordkapp og Måsøy, samt deler av Porsanger og Hammerfest kommuner. Selskapet har rundt 4500 målepunkt, energitransporten i nettet er 140 GWh med en egenproduksjon av vannkraft på ca. 24 GWh. Kraftlaget har 44 ansatte. Hovedadministrasjonen ligger i Honningsvåg, og man har avdelingskontorer i Olderfjord og Havøysund.

Sikkert og stabilt internett

I 2009 stiftet man datterselskapet InfraNord AS.

Via dette selskapet har man sørget for gradvis utbygging av fiber i hele forsyningsområdet; med unntak av Rolvsøy og Ingøy. - God fiberforbindelse er i dag av helt avgjørende betydning både når det gjelder arbeid og fritid. Den digitale motorveien legger til rette for næringsutvikling i hele vårt forsyningsområde. Vi har nå bygd ut fiber til rundt 2200 kunder. Mange foretrekker å benytte InfraNord, fordi vi sørger for sikkert og stabilt internett, sier Oddbjørn Samuelsen.

Samarbeid med Grieg Seafood

Han viser til at man har inngått i positivt samarbeid med oppdrettsselskapet Grieg Seafood, som har oppdrettsanlegg i området. - Takket være dette samarbeidet, så har vi kunnet bygge ut fiber i områder med veldig spredt bosetting; som Repvåg, Repvågstranda og Laholmen. Grieg Seafood har vært med på å finansiere fiberutbygging her. Det at lokalbefolkningen; deriblant mange hytteeiere, velger InfraNord som deres lokale internettleverandør, gjør at vi kan bygge ut i områder som normalt ikke ville ha fått fiber fra andre kommersielle leverandører, sier han.

Riks-TV

I fjor inngikk InfraNord også samarbeidsavtale med Riks-TV. - Vi benyttet tidligere Homepage, men fant at Riks-TV kunne gi våre kunder et bedre tilbud. Vi har fått gode tilbakemeldinger på

valgfrihetene og hytteløsningen som Riks-TV tilbyr. Her har vi utvilsomt funnet en proff og entusiastisk samarbeidspartner som arbeider hardt for at våre kunder skal få en god opplevelse av produktet, sier Jonas Johnsen, daglig leder for InfraNord AS.

Lynladere for elbiler

Administrasjonssjef i Repvåg Kraftlag, Eli Nilsen, er prosjektleder for etableringen av lynladere for elbiler som nå skjer i Midt-Finnmark. Repvåg Kraftlag, Hammerfest Energi og Luostejok Kraftlag samarbeider om utbyggingen i dette området. Enova lyste ut anbud om tilskudd til opptil 100 prosents investeringsstøtte for utbygging av lynladere til elbil i Finnmark og Nord-Troms. Selskapet Fortum inngikk avtale med Enova, men har i ettertid gått fra avtalen. Kraftlagene i Finnmark og Nord-Toms har nå overtatt Fortum sin posisjon som søker overfor Enova.

Ferdige innen årsskiftet

- Repvåg Kraftlag er nå i ferd med å etablere ladestasjoner ved Russenes kro i Olderfjord, på almeningskaia i Havøysund, samt ved bølgebryterkaia i Honningsvåg. Arbeidet startet i august, og målet er at ladestasjonene skal være ferdige innen årsskiftet, sier Eli Nilsen.

Det vil koste rundt 2,5 millioner kroner å få etablert hver ladestasjon. Det er Alta Kraftlag som skal stå

Siden 2009 har datterselskapet InfraNord sørget for fiberutbygging i nesten hele forsyningsområdet. Man har blant annet inngått samarbeid med Grieg Seafood om slik utbygging. På bildet ses fra venstre Oddbjørn Samuelsen, samfunnskontakt i Grieg Seafood Finnmark, Roger Pedersen, samt daglig leder i InfraNord AS, Jonas Johnsen. Foto: Geir Johansen

Administrasjonssjef i Repvåg Kraftlag, Eli Nilsen, på fundamentet til det som skal bli nye lynladere for elbiler i Honningsvåg. Foto: Geir Johansen.

for selve monteringen av stasjonene, mens lokale entreprenører gjør nødvendig grunnarbeid.

Positiv bidragsyter

I Repvåg Kraftlag sin visjon står blant annet dette: «Repvåg Kraftlag skal kjennetegnes av nærhet ved å ta vare på hverandre internt i selskapet, og være nær kundene gjennom lokal tilstedeværelse».

- Vi er opptatt av å være en positiv bidragsyter i lokalsamfunnet; i tillegg til å være et godt kraftselskap. To ganger i året foretar vi tildeling av penger til lokalt næringsliv, samt til lag og foreninger, fra vårt eget fond. Gjennom å sørge for fiberutbygging og for at vi nå endelig får hurtigladdere for elbiler også i Finnmark, vil vi bidra til å fremme god utvikling og økt bolyst, sier Oddbjørn Samuelsen.

- Anløp på signal gir tap av velferd

SLØYFER FASTE ANLØP: Når hurtigbåten kun stopper på signal, får det konsekvenser for velferden til folk i Nordland. Det hele oppleves som mer tungvint. På bildet ser vi hurtigbåten legge ut fra Bodø med kurs mot øyene utenfor. Foto: Svein Arnt Eriksen

Å sløyfe faste anløp langs Nordlandskysten kan spare penger for rederiet, men tilbudet blir dårligere for turister og folk på øyene.

Av - Jonas Ellingsen

I Nordland går folketallet ned og befolkningen blir eldre. Det har gjort at hurtigbåten ikke lenger har faste stopp mange steder langs Nordlandskysten. Nå skjer fire av ti stopp på signal fra de

reisende. Folk på øyene kan bestille anløp av båten på e-post eller telefon. De kan også heise et flagg på kaia. Disse bestillingene må gjøres en viss tid i forveien.

Professorene Finn Jørgensen og Gisle Solvoll ved Nord universitet har sett på konsekvenser for velferden til befolkningen langs Nordlandskysten som er avhengig av å bestille anløp av hurtigbåt på forhånd, såkalt signalanløp.

To timer før

– Bestilling to timer i forveien er vanlig på mange anløpssteder. For de reisende innebærer dette at de går glipp av muligheten for spontane reiser. Bestilling må gjøres i tillegg til eventuell annen planlegging av reisen, sier Solvoll til Nordnorsk Rapport. Han

trekker frem problemet mange eldre har med å bruke e-post og telefon for å gjennomføre en bestilling. I tillegg skaper det mindre fleksibilitet for reiselivet når turistene er avhengig av å bruke hurtigbåt. Det kan slå negativt ut for aktører i denne næringen, legger Solvoll til.

Ifølge forskerne oppleves konsekvensene i sin helhet som negative av reisende som bor på øyene.

– Uten faste anløp har de mindre nytte av hurtigbåttilbudet. Ulempene oppleves riktignok som mindre, jo kortere tid i forveien de trenger å bestille båtanløp. Det er også gevinster ved signalanløp, fordi noen reisende får kortere reisetid når båten kan droppe enkelte anløp, sier Solvoll.

Forskeren opplyser at det på tross av ulemper med signalanløp, er liten motstand mot ordningen. Det som er av motstand, går mer på at de frykter at signalanløp er et første skritt mot å helt legge ned anløp på stedet.

▶ For de reisende innebærer dette at de går glipp av muligheten for spontane reiser.

TORGHATTEN

Telefon: 750 18 100 • www.torghatten.no

Material solutions *advancing life*

Et selskap i vekst – sjekk våre ledige stillinger på Finn.no

SIBELCO

Sibelco Nordic AS
Avd. Stjernøy, 9509 Alta
Tel: +47 78 48 28 00
www.sibelco.com

OPPLEVES NEGATIVT:
- Mange brukere oppfatter ordningen med signalanløp som første skritt mot å legge ned anløp til stedet, sier forsker Gisle Solvoll ved Nord Universitet.

Usikker lønnsomhet for rederiet

Den viktigste faktoren for om signalanløp er lønnsomt, er hvor ofte båten uansett må stoppe på et sted.

Hvis stedet for eksempel må anløpes 90 prosent av gangene med signalanløp, blir gevinsten liten. I tillegg kan rederiet redusere kostnader hvis anløpsstedets avstand fra skipsleden er stor. Da sparer de diesel, går det fram av studien.

– Studien er en teoretisk og prinsipiell tilnærming til problemstillinger rundt signalanløp, opplyser Solvoll. Den viser hvordan man kan analysere de samlede effektene ved innføring av signalanløp.

Modellen de har laget, kan brukes til å beregne:

- Konsekvenser for rederiets økonomi
- Konsekvenser for tilskuddsbehovet til fylkeskommunen
- Velferdstapet for de som bor på steder som får signalanløp
- Velferdsgevinster for reisende som sparer tid ved at anløp sløyfes.

– Flere andre studier har sett på de kostnadsmessige virkningene ved bruk av signalanløp, men få har vurdert de velferdsmessige ulempene for øyboere som er helt avhengige av hurtigbåt, sier Solvoll. – Vår studie har sett på forholdene i Nordland, men den vil ha relevans også for andre kystfylker, sier han.

Forskerne mener studien kan brukes av for eksempel av Nordland fylkeskommune når de vurderer å foreta ruteendringer

som innebærer at det blir færre stopp på noen steder eller at det blir flere steder med signalanløp.

– Forteller den økende praksisen med signalanløp at vi har nådd et veiskille, der storsamfunnet forbereder øyboerne på at de snart må klare seg selv?

– Det er ingen tvil om at fylkeskommunen har store økonomiske utfordringer med å opprettholde samband som nesten ikke gir inntekter. De reelle kostnadene ved hver billett utgjør ofte flere tusen kroner. Til syvende og sist er det politikerne som avgjør hvordan ressursene skal prioriteres. Vår rapport og beregningsmodell er ment som et

Vi snur alt på hodet for å få godset frem

Tog
Miljøvennlige transporter Nordkalotten/Barents.

Spedisjon og fortolling
Effektive grensepasseringer er en forutsetning for effektive internasjonale transporter!

Flyfrakt
Markedet for fersk fisk og sjømat er økende. Til fjernliggende markeder som USA og Østen er fly eneste mulighet.

Spesialtransporter
Nord-Norsk Spedisjon AS har siden oppstarten i 1988, utført spesialtransporter av ulike slag.

Landtransport
Godt utbygd nettverk vedr. transport med bil og bane.

Sjøtransport
Nord-Norsk Spedisjon AS har tilbud på alle typer sjøtransporter.

Terje Dypvik
Administrerende direktør
Tlf: +47 76 92 21 90
Mob: +47 91 69 90 05
E-post: terje.dypvik@nnsped.no

Odd Willy Karlsen
Eksport/salgansvarlig
Tlf: +47 76 92 21 90
Mob: +47 90 62 35 73
E-post: odd.willy@nnsped.no

nord-norsk SPEDISJON
www.nnsped.no

verktøy for å synliggjøre konsekvensene av de ulike valgene, avslutter Solvoll.

Kilder: Rapporten "Welfare consequences of request stops at transport services with low demand", Forskning.no

Verdens første helelektriske gruve uten CO2-utslipp

NUSSIR

DET NORSKE KOBBERSELSKAPET

info@nussir.no

www.nussir.no

Fornøyd med at hjulene går rundt

- Det er små marginer men vi holder hodet over vannet

Av - Jonas Ellingsen

Det sier eier og daglig leder Frank Steensen - ikke uten glimt i øyet. Frank Steensen Transportforretning AS (FST), som har hovedsete i Beiarn og avdeling i Bodø, har et godt feste i primærnæringene landbruk og havbruk med Tine, Felleskjøpet og Ewos som de største kundene. I 2019 hadde FST en mindre men positiv vekst i omsetningen - og en resultatforbedring på rundt 50 prosent.

Steensen sier at det har tatt tid å få driften til sette seg etter den kraftige veksten i 2018. Da økte selskapet omsetningen fra

46 til 72 millioner kroner, noe som utløste betydelige kostnader.

I dag er FST den femte største aktøren innen transport av gods på vei i Nord-Norge. Stensen er 100 % eier i Franks Stensen Holding, som eier alle aksjer i FST samt datterselskapet Tor Paulsen og Sønner AS i Fauske. Med 60 ansatte ute på veien og bare fire ansatte i administrasjon er det ingen topptung bedrift.

For ett år siden fikk FST Fair Transport - sertifisering fra Norsk Lastebilforbund. Kvalitetsprogrammet skal fremheve transportbedrifter som leverer trafikkssikker, bærekraftig og ansvarlig transport.

- De store kundene våre liker dette, og for oss har det vært en nyttig gjennomgang

av viktige forhold i bedriften. Det lønner seg å ha orden i sysakene, sier Steensen.

Han stiller seg ikke i spissen med kritikk mot kabotasjekjøring og utenlandske transportører, et tema som fort skaper høy temperatur i bransjen.

- Det er en kjensgjerning at vi ikke hadde klart å betjene dagens godsmengde med bare norske biler. Eller rettere sagt norske sjåfører, for det er det problemet egentlig ligger. Ikke mange foreldre i dag klapper i hendene dersom sønn eller datter forteller at de vil satse på sjåfører. Her snakker vi om manglende tilrettelegging og svært høye kostnader som må dekkes av egen lomme for å få førerkort og adgang til yrket, sier Frank Steensen.

Foto: Kyrre Jensen, FST

Oversikten over godstransport på vei viser en utvikling i positiv retning for de syv største aktørene i 2019, men det handler om marginer som i utgangspunktet er svært lave. Selskapene som driver lønnsomt over tid sitter i snitt igjen med to kroner for hver omsatt hundrelapp.

Godstransport på vei - 40 største

Selskap	Kommune	Driftsinntekter		Driftsresultat		Resultat før skatt		Lønnsomhet*	Egenkapital	Soliditet
		2019	2018	2019	2018	2019	2018			
Tall i 1000 kroner										
MINIEKSPRESS THERMO-TROMSØ AS	Tromsø	164 281	141 025	6 707	5 218	6 354	4 771	4	4 679	10,0
SB TRANSPORT AS	Bodø	153 376	159 883	2 581	-5 338	391	-7 418	0	3 320	3,6
TTN TRUCKING AS	Alta	105 819	96 884	2 005	913	2 219	967	2	342	2,0
HANS IVAR SLÅTTØY TRANSPORT AS	Sømna	70 339	65 115	2 012	1 045	944	186	1	14 417	25,2
WIKS TRANSPORT AS	Storfjord	96 943	97 410	1 847	339	602	-851	1	1 403	6,9
FRANK STEENSEN TRANSPORT-FORRETNING AS	Beiarn	74 763	72 186	1 657	1 003	1 443	921	2	5 106	18,8
NORDIC CRANE NORD AS	Tromsø	61 615	46 794	870	-3 817	-349	-4 813	-1	7 277	13,9
ALTA LASTEBILSENTRAL AS	Alta	56 322	70 587	-1 080	-29	-1 106	-55	-2	2 528	45,4
ØYVIND JENSEN TERMOTRANSPORT AS	Fauske	56 156	55 533	1 139	2 293	1 075	2 221	2	6 635	44,9
K SIMONSEN TRANSPORT AS	Harstad	55 830	48 148	-3 538	-3 221	-4 190	-3 768	-8	9 741	26,7
FRITZ KARL PEDERSEN DRIFT AS	Vestvågøy	52 262	48 831	43	1 544	140	1 494	0	22 025	67,8
HELGELAND OLJESERVICE AS	Rana	50 869	34 789	1 332	-174	1 173	-308	2	1 838	21,6
HAUKEBØE TRANSPORT AS	Harstad	50 195	48 210	103	-1 766	-328	-2 056	-1	3 164	20,0
KANEBOG TRANSPORT AS	Harstad	48 947	35 452	4 395	881	3 561	110	7	10 325	28,7
MINIEKSPRESS FINNMARK AS	Porsanger	47 983	39 795	-850	1 015	-1 382	550	-3	4 688	19,3
BODØ BILIMPORT AS	Bodø	46 469	691	17 488	-282	17 569	-264	38	23 967	77,2
OLEIF SIMENSEN TRANSPORT AS	Alta	46 307	44 585	2 326	982	2 257	952	5	10 540	50,9
BODØ KRAN & TRANSPORT AS	Bodø	45 195	37 420	457	28	368	-38	1	3 201	27,0
AKSEL ENDRESEN TRANSPORT AS	Øksnes	44 180	47 606	-1 575	-887	-1 659	-944	-4	764	9,2
PER JOHANSEN TRANSPORT AS	Herøy i Nordland	41 681	32 867	902	623	894	654	2	1 027	6,2
R EDVARDSEN TRANSPORT AS	Balsfjord	40 562	42 678	303	416	312	434	1	11 729	68,9
BERG TRANSPORT AS	Harstad	40 021	40 423	-254	-874	-368	-905	-1	4 015	26,3
POLARTRANS AS	Rana	39 889	37 423	1 905	-2 126	3 873	-3 307	10	11 574	25,9
PLEYMS TRANSPORT AS	Vadsø	36 920	39 544	-1 158	1 146	-1 319	959	-4	5 518	41,9
SØRREISA KRAN OG TRANSPORT AS	Sørreisa	36 244	23 238	2 169	598	2 002	498	6	5 251	50,2
SØMNA TRANSPORT AS	Sømna	33 103	25 220	598	396	99	44	0	3 655	18,4
TOSI TRANSPORT AS	Tromsø	30 700	25 545	887	-535	884	-554	3	839	13,6
AMUNDSEN MASKIN AS	Bodø	30 633	27 007	1 971	-877	1 925	-659	6	7 678	34,8
FRANK BRUBAKK TRANSPORT AS	Vefsn	29 923	23 789	128	365	-198	109	-1	2 030	20,2
L. JOHNSEN AS	Ibestad	29 149	26 458	1 070	-202	588	-605	2	1 721	10,3
VESTERBEKKMO TRANSPORT AS	Vefsn	27 775	23 357	1 222	1 574	1 134	1 528	4	4 165	31,5
RIMELL TRANSPORT AS	Storfjord	27 470	5 087	311	102	129	100	0	204	2,5
OKJ TRANSPORT AS	Loppa	26 628	25 107	2 963	125	2 965	75	11	5 673	64,6
BRENNBAKK TRANSPORT AS	Hattfjellidal	25 381	26 760	283	545	1	285	0	38	0,4
RUSTAD TRANSPORT AS	Narvik	23 380	21 510	2 686	2 263	2 574	2 154	11	6 975	55,3
JONNY OLAFSEN TRANSPORT OG MASKIN AS	Fauske	22 833	22 930	-1 275	1 163	-1 475	1 081	-6	602	10,5
RØSTAD TRANSPORT AS	Tromsø	21 874	9 447	61	-2	46	0	0	635	30,5
ÅSMUND RENGÅRD TRANSPORT AS	Bodø	21 079	12 976	1 126	536	1 120	521	5	1 365	27,0
FAMKO AS	Fauske	20 606	15 724	5 680	2 936	5 154	2 560	25	8 232	28,0
TRANSPORTSØRVIS AS	Sortland	20 133	21 241	912	751	1 401	598	7	1 792	16,4
Totalt		1 953 835	1 719 275	60 409	8 670	50 823	-2 773	3	220 678	27,6

*Lønnsomhet er definert som resultat før skatt i prosent av omsetningen

Nye maritime rapporter fra Asplan Viak: Hvor bærekraftig er ditt skip?

MULIGHET OG BEGRENSNINGER: Batteridrift kan bidra til svært lave totale utslipp om forutsetningene er tilstede. Teknologien har også klare begrensninger som beslutningstakere bør ta med i vurderingen av et hurtigbåtsamband, er blant konklusjonene i en ny rapport fra Asplan Viak.

Gruppeleder for Energi og miljø hos Asplan Viak, John Ingar Jenssen.

Forsker Linda Ager-Wick Ellingsen har ledet arbeidet med å vurdere bærekraften ved alternative fremdriftsløsninger for skip.

Batteri, hydrogen eller biodrivstoff? På oppdrag fra Maritime Cleantech har Asplan Viak sett på livssyklusen og de totale utslippene av klimagasser ved ulike fremdriftsløsninger for skip.

Av - Jonas Ellingsen

- Vi har trukket til dels uventede konklusjoner ved å se på helheten og de totale utslippene fra "vugge til grav", sier John Ingar Jenssen, som er gruppeleder for Energi og Miljø hos Asplan Viak i Tromsø. Sammen med Erik S Hognes har han bidratt med maritim kompetanse og kvalitetssikring, mens forsker Linda Ager-Wick Ellingsen, som blant annet har en doktorgrad i livsløpsvurderinger (LCA) av batteriteknologi, har ledet prosjektet.

Tre rapporter

I den første rapporten "Life cycle assessment of express boat propulsion system" som ble sluppet sent i sommer har Asplan Viak sett på bærekraften ved ulike fremdriftssystemer i hurtigbåtsamband. I en ny rapport som offentliggjøres senere i høst vurderes driften av PSV (Platform supply vessel) og kjemikalietankskip ut fra samme kriterier. Rapportene er laget på oppdrag fra den norske sammenslutningen NCE Maritime CleanTech som er blant verdens ledende og mest komplette maritime klynger innen utvikling av energieffektive og miljøvennlige teknologier. Selskapet investerer blant annet 200 millioner kroner i et nytt testsenter på Stord for nye energibærere som hydrogen og ammoniakk, som skal stå ferdig i 2021.

Ser på hele livsløpet

John Ingar Jenssen forteller at rapportene fra Asplan Viak ikke bare ser på utslipp av drivhusgasser som et resultat av forbrenning av et drivstoff som mineralsk gassolje eller ammoniakk, men betrakter de totale utslippene av drivhusgasser i livsløpet til de ulike løsningene.

Det gjelder blant annet utslipp ved:

- Utvinning av både fossile og fornybare drivstoff og energibærere
- Produksjon av motorer, brenselceller og batterier

- Frakt av drivstoff, motorer og materialer
- Sluttbehandling av de brukte komponentene etter et livsløp

- Når alle disse utslippene ses i lys av en livssyklus til skipet, eksempelvis 25 år, sier det totale regnestykket mye om hvilket fremdriftsalternativ som er mest bærekraftig, sier Jenssen til Nordnorsk Rapport.

Mange faktorer spiller inn

Det er store forskjeller mellom driften av hurtigbåter, PSV'er og kjemikalieskip. Konklusjoner kan ikke uten videre overføres fra en fartøygruppe til en annen. Det gjelder også internt i fartøygruppen. For hurtigbåter har blant annet avstander mye å si.

På kortere samband er batteridrift et svært energieffektivt alternativ og enkel i bruk. På lengre avstander taper teknologien mot forbrenningsløsninger, siden det kreves batterier med større vekt og volum, noe som påvirker passasjerkapasitet samt motstand og fremdrift i sjø. I rapportens konklusjon poengteres begrensningene som ligger i batteridrift av hurtigbåter - og at usikkerhet også med hensyn til totale miljøkostnader bør tas i betraktning av beslutningstakere.

Hydrogen overrasker

På lengre samband seiler hydrogen i form av brenselceller opp som et veldig lovende alternativ.

- Hydrogen produsert av norsk, fornybar el-kraft viser generelt et overraskende godt totalregnskap for utslipp, til tross for at energi må konverteres både ved produksjon og ved bruk. Hydrogenproduksjon basert på naturgass eller "skitten strøm" har derimot langt høyere totalkostnader i form av utslipp. Produksjonsmetoden er dermed en viktig faktor i det totale regnskapet, sier gruppeleder hos Asplan Viak, John Ingar Jenssen.

Elektrisitet vs forbrenning

Oppdraget i den første rapporten til NCE Maritime CleanTech var å se på totale utslipp for 15 ulike fremdriftsløsninger for hurtigbåter - over en driftsperiode på 10 år. Løsningene fordeler seg på to hovedgrupper. Elektriske motorer og forbrenningsmotorer. I rapportens konklusjon understrekes at flere av de belyste teknologiene er i en tidlig fase - og dermed også har stort

potensiale for videre utvikling. Produksjonsmetoder, opprinnelse, transportavstander og tilgjengelighet for det aktuelle drivstoffet påvirker både mengden utslipp og mulighet for praktisk anvendelse.

I følge rapporten fremstår ingen av de undersøkte alternativene som ideelle erstattere for mineralsk gassolje (MGO) som i dag benyttes på dieseldrevne fartøyer.

- Rapporten er ikke ment å gi noen fasitsvar. Den skal derimot bidra til et overblikk og nyttig innsikt i det totale utslippsregnskapet, sier John Ingar Jenssen. Han forteller at det kommer en rekke spennende konklusjoner i den neste rapporten som betrakter PSV og kjemikalietankskip, og som slippes senere i høst.

Bærekraft i fokus

Bærekraft utgjør en stadig større del av arbeidsdagen for fagfolkene i Asplan Viak.

Selskapet bistår sine kunder hele veien overordnet planlegging, via tekniske og økonomiske mulighetsstudier, til beregning og prosjektering hvor prosjektene tar sin endelige form og blir realisert.

- Foruten bærekraft i skip jobber vi også med bærekraft i oppdrettsnæringa og i bygg og industri. Vi opplever et stort oppsving i interessen for bærekraftsertifiserte bygg og BREEAM. Dette er standarder som sikrer utbygger om at bygget blir oppført i henhold til bærekraftsmålene, sier John Ingar Jenssen, som er gruppeleder for energi og miljø ved Asplan Viak sin avdeling i Tromsø. Han legger til at Asplan Viak er ledende i regionen på BREEAM med to sertifiserte BREEAM-prosjektledere lokalt.

Vil utvikle Harstad Havn som knutepunkt

Harstad Havn er i stadig utvikling og er i ferd med å styrke seg som godsknutepunkt i regionen.

Av - Alf Fagerheim

Det viser utviklingen i gods- og anløpsstatistikken. I 2019 gikk 412 290 tonn gods over kaiene i Harstad. Selv om det er en betydelig reduksjon fra 2018, på 41 % eller 285 000 tonn, skyldes det i hovedsak at flere store anleggs- og byggeprosjekter i regionen ble ferdigstilt. Blant annet Bjarkøyforbindelsene og arbeid knyttet til Harstadpakken.

Nedgang

Den største nedgangen er derfor innen volum av tørr bulk (sand, grus og asfalt), som var på 65 %. Dette kommer fram av Harstad Havns årsrapport.

I 2019 ble det registrert 6574 anløp ved offentlige og private kaier som driftes av Harstad Havn, noe som var en svak økning (2 %) fra foregående år. Lastefartøy med stykkgodslast hadde en økning på 4 %, mens både ro-ro frakteskip og bulkskip hadde nedgang i antall anløp på henholdsvis 67 og 55 % fra 2018.

Færre anløp

For inneværende år vil anløpstallene når det gjelder passasjer- og cruiseanløp være svært preget av Covid 19-situasjon.

- Vi er ikke upåvirket av Covid19, og merker reduksjon i passasjerer og godstrafikk som følge av reduserte anløp av Hurtigruten. Fra å ha to daglige anløp av Hurtigruten er det nå betydelig færre anløp, noe som har resultert i nedgang i passasjertrafikk. Det sier havnedirektør Anne Britt Bekken. Hun legger til at Harstad Havn har flere bein å stå på og er derfor ikke så sårbar for manglende passasjertrafikk.

- Vi har fremdeles en del gods som går over Larsneset, men størst volum av gods går over Stangnes. Vi opplever også

økende volum over Seljestad, og spesielt er det her mye gods inn til store byggeprosjekter og utbygginger i regionen, sier hun.

Sunn utvikling

Man ser en positiv utvikling i stykkgodsegmentet, som en følge av at Norlines har startet opp ny godsroute i samarbeid med rederiene i Norlinesdaily.

- Vi ønsker mest mulig gods på sjø, sett ut fra Harstad Havns strategi og et miljøaspekt. Vi vil at Harstad Havn skal være det beste alternativ for transport av gods. Mer volum av gods over Harstad Havn er dessuten i tråd med nasjonal strategi om mer gods på sjø, sier Bekken.

Hun mener det er en naturlig og sunn utvikling å etterspørre hva som skal til for å tilrettelegge for enda større aktivitet i fremtiden.

- Vi skal legge til rette for flere aktører og større aktivitet over våre kaier. Vi trenger derfor mer havneareal, både for bulk- og containertrafikk. Og vi håper over

tid å få endret retningsbalansen av godstransporten over kaiene våre. I dag ser vi at størsteparten av volumet i vår region går fra sjø til land. Det håper vi med tiden havna på Rødskjær vil kunne bidra med å snu på.

Langsiktig

Rødskjær er imidlertid et langsiktig prosjekt, som skal ivareta større etableringer og bidra til å øke totalvolumet av godsmengde over Harstad Havn.

- Dette vil i hovedsak være en større industrikai for større volum ut til hele regionen. Selv om vi er i gang med et så stort prosjekt på Rødskjær skal vi fortsette å utvikle de andre havneanleggene for å få opp kapasitet og volum. Både Larsneset, Seljestad og Stangnes ligger sentralt til og vil være det naturlige logistikknutepunktet for mange bedrifter i fremtiden, påpeker hun til slutt.

STYRKER SEG: Harstad Havn styrker seg som godshavn i regionen. Stangnes har mellom 20 og 25 godsbatanløp hver måned.

UTVIKLING: Harstad Havn er i stadig fornying og utvikling. Ny havnedirektør Anne Britt Bekken og prosjektutvikler Tore Johansen.

 asplan viak

VI KAN BÆREKRAFT

Asplan Viak er ledende på bærekraft.

Vi dekker bl.a. oppdrett, bygg, transport og infrastruktur. Spør oss om klimagassregnskap, livsløpsanalyser (LCA), miljødeklarasjoner (EPD) og sertifiseringer (BREEAM/ CEEQUAL).

asplanviak.no

Skal ta Harstad Havn inn i fremtiden

Ny havnedirektør vil utvikle Harstad Havn videre som regionhavn.

Av - Alf Fagerheim

Anne Britt Bekken ble tidligere i år ansatt som ny havnedirektør i Harstad Havn, og blir dermed den første øverste leder for havna med direktørtittelen. Hun kommer fra stillingen som lufthavnsjef ved Harstad/Narvik lufthavn, og tiltrådte som havnedirektør fra 1. oktober.

Anne Britt Bekken er ny havnedirektør i Harstad.

- Harstad Havn er i en spennende og rivende utvikling, både med tanke på pågående og nye prosjekter. Mine forgjengere har lagt et godt fundament for videre utvikling, spesielt har det vært et solid løft på infrastrukturen (kaianleggene) de senere år. Vi har også vært med å løfte indre Harstad havn sammen med kommunen og næringslivet. Dette er viktig for byen, både i et miljø- og økonomisk perspektiv, sier Bekken.

gods- og passasjertrafikk til det beste for regionen.

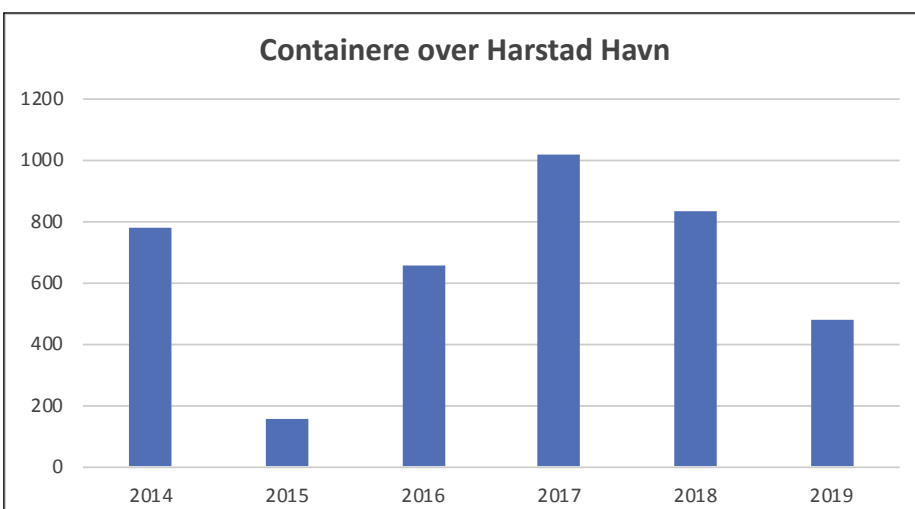
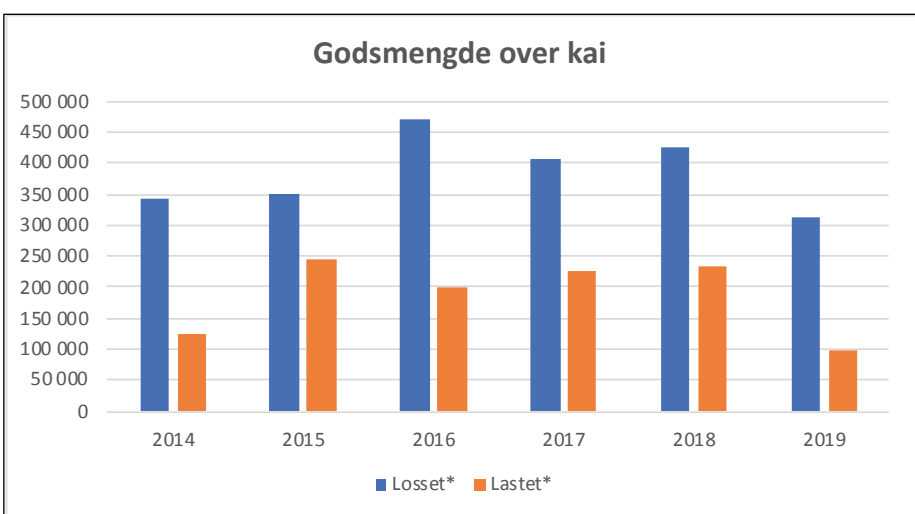
Hun kom til Harstad i 1995, og var med å bygge opp distribusjonsavdelingen for Tine i Harstad. Her jobbet hun både som rådgiver, merkevareprodusent og innen logistikk. Mens hun var i Tine tok hun også masterstudie i logistikk og supply chain management ved Cranfield University i England, et av Europas mest anerkjente universiteter innen logistikk, ledelse, strategi, salg og markedsføring.

Hun trekker fram Rødskjær som et spennende og attraktivt utviklingsprosjekt å følge: - Det skjer ekstremt mye med tanke på utbygging av eksisterende havner og ny havn på Rødskjær. Dette er et spennende havne- og logistikkprosjekt som det er fristende å kunne ta del i. Innfallsporren til en slik jobb vil være å utvikle effektive og økonomiske transportløsninger for

Etter 27 år hos Tine gikk veien videre til Avinor, som lufthavnsjef på Harstad/Narvik lufthavn. Selv om hun har skiftet beite fra luft til sjø følger hun med utviklingen i luftbransjen, spesielt utfordringene det siste året. - Jeg følger med hva som skjer i luft-fartsbransjen. Både luftfart og reiseliv er uten tvil de bransjene som sterkest har fått kjenne på konsekvensene av Covid19.

HARSTAD HAVN: Foto Harstad Havn/Olsen Consulting

SPAR KOSTNADER PÅ Å VELGE LOKALT

Helitrans er et av Norges største helikopterselskap og eneste riksdekkende. Vi er spesialisert innen konstruksjons- og vedlikeholdsoppdrag for kraftutbygging og annen tung industri samt en rekke tjenester for næringslivet, det offentlige og private kunder. Helitrans har baser på Kjeller, Sauda, Værnes, Mo i Rana, Narvik, Tromsø og Alta. Ta kontakt i dag for et godt tilbud

Telefon: +47 483 13 000 - E-post: ordre@helitrans.no - www.helitrans.no

HELITRANS Vi løfter hele Norge Ring 483 13 000

RØDSKJÆR: Nytt havne og næringsareal på Rødskjær i størrelsesorden 100 dekar skal bygges ut.

Etappevis

Industriområdet på Rødskjær ble utviklet på tidlig 1960-tall, i et samarbeid mellom SIVA og Harstad kommune. Det ble også bygd kai i tilknytning til industriområdet. Kaia ble utvidet i 1986 og har en lengde på 46 meter. Flere næringsaktører er allerede etablert på Rødskjær, bl.a. Sella Arctic, SP Maskin og Brødrene Sunde AS.

Etableringen av havne og næringsarealet på Rødskjær er estimert til mellom 500 og 700 millioner kroner. Ifølge Johansen vil utbyggingen skje gradvis og i etapper, etter hvert som Harstad Havn har på plass aktører som vil etablere seg her.

- Vi ser etter større aktører for å kunne utnytte arealet helt, men vi vil også ha areal tilgjengelig for aktører som ikke er direkte sjørelatert, fortsetter han.

Intensjonsavtaler

Harstad Havn har allerede ervervet området og regulert dette til næringsformål. I den nordre delen av området vil Nordlaks bygge nytt smoltanlegg, og en intensjonsavtale mellom Harstad kommune og Nordlaks er allerede tegnet. Her vil man også bygge ut kaikapasiteten. Mens man i den sørlige delen vil etablere industriområde.

I utbyggingsfasene tar man sikte på å benytte tunnelmasser fra Hålogalandsveien, som etter planen har byggeperiode fra 2022 til 2027, samt mudringsmasser fra Kystverket i forbindelse med mudring av Tjeldsundet.

Fremtidens knutepunkt for regionen

Rødskjær vil bli regionens nye knutepunkt for sjøtransport. Prislappen ligger

et sted mellom 500 og 700 millioner kroner.

Av - Alf Fagerheim

Moderne, sikker og effektiv havnestruktur er avgjørende for å kunne spille en viktig rolle som regionalt knutepunkt for gods- og passasjertrafikk. Harstad Havn er avhengig av tilstrekkelig sjønære havneareal, og har utarbeidet planer om å utvikle inntil 1000 dekar nytt havne- og næringsareal på Rødskjær.

Smart knutepunkt

- Vi trenger mer sjørelatert areal for næring og industri, og Rødskjær har en ideell beliggenhet for å bli ei stor regional havn og næringsområde. Rødskjær er et smart logistikkknutepunkt, midt i skipsleia i Tjeldsundet og med lik seilingsavstand til Kirkenes og Trondheim, sier prosjektutvikler i Harstad kommune, Tore Johansen.

Han trekker også frem nærheten til den nye Hålogalandsveien som vil korte ned kjøretiden fra Rødskjær til Lofoten og Vesterålen.

**NORGES STØRSTE UTVALG
VARSELLYS**

VERNE
Egil Verne AS | Prof. Birkelandsvei 26B | 1081 Oslo | Telefon: 22 30 68 00 | www.verne.no

KJØPESENTER FOR TRANSPORTLØSNINGER
www.meyership.no

NORDNORSK RAPPORT

NORD-NORGES NÆRINGS-
LIVSAVIS

Abonnér på
Nordnorsk Rapport!

KAMPANJE:

40 % rabatt på
helårsabonnement

~~1200,-~~ 720,-

Bestill på:

abo@nnrapport.no

Må ta ut potensialet på Stangnes

Norbase ser positive trekk i godstrafikken, og ønsker å utvikle Stangnes kaianlegg i fremtiden.

De siste årene har stykkgodstrafikken over kaiene i Harstad vært stabil, og i fjor lå volum over kai på 40 000 tonn, mens man har hatt en nedgang i containere. Daglig leder hos Norbase AS, Tore Bjørnå, sier de opplever en positiv tendens i godstrafikken over kaiene på Stangnes.

Mye aktivitet

En av årsakene er Norlines flytting fra Larsneset til Stangnes, som ble avsluttet mot slutten av 2018.

- Vi har hatt en viss økning på containere og stykkgoods, spesielt via Hurtigruten og Norlines. Det er et samarbeid vi drar gode fordeler av. Det vi derimot ser er at vi har altfor lite volum av varer ut fra området. Det dreier seg i hovedsak om stål- og metallprodukter fra Norsk Stål og E.A.Smith. Til gjengjeld har de stabile mengder varer, både inn og ut, kan Bjørnå fortelle.

- Men det er den aktiviteten som er bak oss som genererer mye av aktiviteten her nede hos oss, sier han og viser til den store andelen entreprenør og byggevarer som holder til i Harstad-regionen.

Logistikkhavn

Med sine 20 til 25 månedlige anløp av lastefartøy er Norbase AS på Stangnes det naturlige knutepunktet for godstrafikk fra sjø til land i Sør-Troms, Ofoten og til dels Vesterålen.

- Vi ligger svært sentralt til i leia og er en naturlig logistikkhavn for hele regionen. Vi er en nøytral leverandør av logistiktjenester for transportaktører og er på mange måter rederienes forlengede arm fra sjø til land, forteller salgskonsulent logistikk og eiendom, Arnt Mathisen.

Bedriften samarbeider med flere av de største transportaktørene, blant dem DB Schenker, DHL og Norlines, for å kunne dekke logistikkbehovet i markedet.

- Harstad er en utpreget service- og tjenestebærende. Det viser den skjeve balansen mellom gods inn og ut viser. Det er betydelig volum av byggevarer fra sjø over kai, som transporteres videre ut til kundene i Harstad, Kvæfjord, Narvik og Tjeldsund, sier han videre.

Utvikle Stangnes

Harstad-bedriften disponerer et uteareal på 50 000 m² og en 250 meter lang kailinje med egen ro-ro-rampe. Det gjør det enkelt for godsfartøy, med akterport, å losse og laste, slik at lasten kan kjøres direkte av skipet og på kai. Det kan være biler, bobiler, campingvogner, anleggsmaskiner eller containere som

RO-RORAMPE: Lastefartøy med akterport benytter ro-rorampen på Stangnes, noe som gjør lasting og lossing mer effektivt.

DAGLIG LEDER Tore Bjørnå ser positive tendenser i godsmengden over kai hos Norbase på Stangnes.

LOGISTIKKHAVN: -Vi er en naturlig logistikkhavn for hele regionen, sier salgskonsulent logistikk og eiendom, Arnt Mathisen hos Norbase.

kjøres på land ved hjelp av truck. I tillegg til arealet de i dag disponerer, har Norbase opsjon på ytterligere 50 000 m².

- Vi har ikke tatt ut vårt potensial her på Stangnes, og kunne fint utviklet 50 mål til. Dette er noe vi ønsker å utvikle i fremtiden. Det ligger også et stort potensial

i å kunne doble kaiforholdene på Stangnes, dersom man fyller ut området, sier Bjørnå avslutningsvis.

GJØR KREVENDE OPPDRAG ENKLERE

GJERDEN FJELLSIKRING

Vi utfører fjellsikring fra lift & tau. Vi har bl.a. utført arbeid for Forsvarsbygg i 2020!

- Spylereisk
- Spettreisk
- Vegetasjonsrydding
- Steinsprang & isnett
- Fjellbolter & bånd
- Vann & frostsikring
- Ras- & fanggjerd
- Wirenett
- Tunnelvasking
- Sprenging & demolering

www.gjerdn-fjellsikring.no

Ta kontakt om det er noe vi kan gjøre for dere:
post@gjerdn-fjellsikring.no - Tlf.: 41 56 58 55 - Karen Songs vei 49, 3275 Svarstad

bussring.no

- your first choice in the Arctic

- takes you all the way from door to door

- takes you to all our winter activities in the Tromsø region

- brings artists and equipment to shows all over Scandinavia

Benefit from our local knowledge of how to operate in the Arctic, and 35 years of experience as a high quality coach service operator.

Contact us for more info:

tel: +47 40 00 21 96

e-mail: post@bussring.no

www.bussring.no • facebook.com/bussring

Bussring

Der den gamle metoden ga opp mot 80 prosent tap av produkt, vil ny teknologi gi tilnærmet null. Det splitter nye klorineringsanlegget til The Quartz Corp (TQC) på Drag sparer i tillegg strømforbruk tilsvarende 400 boligers årsforbruk under produksjonen.

Av - Bjørn Arne Johansen

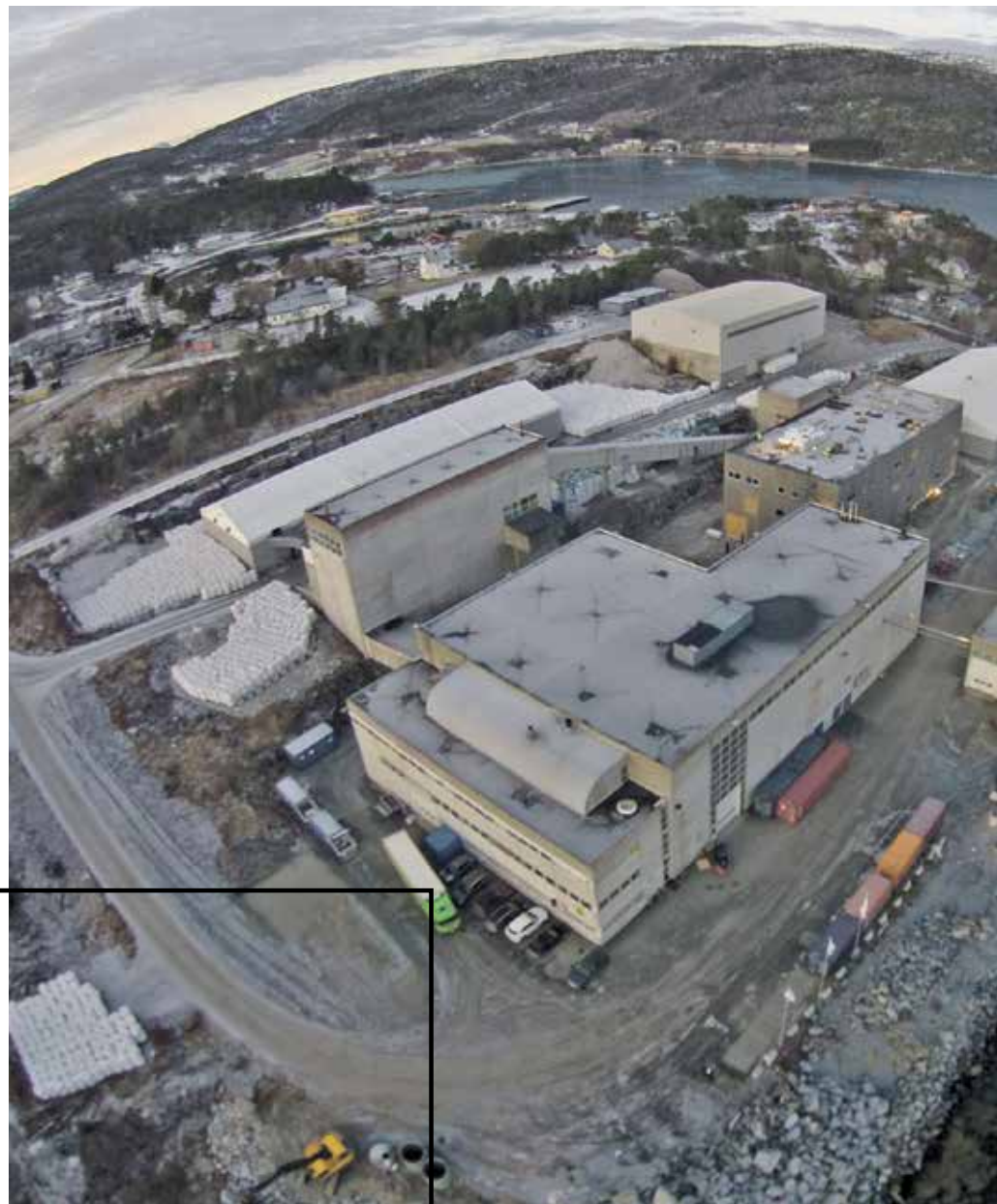
Ifølge Robert Kvamme, prosjektleder for The Quartz Corp (TQC), var byggestart for den nye fabrikk på Drag sommeren 2019. Prosjektet har stort sett gått på skinner, kan han fortelle, sett bort i fra noen små startvansker:

– Det har gitt oss noen små utfordringer. Vi har merket det når vi henter inn utenlandsk personale. Da må vi beregne tid til karantener og testing. For å sikre den daglige driften på fabrikk valgte vi også å splitte personalet på prosjekt og drift, slik at disse ikke omgår hverandre i tilfelle vi skulle få smitte inn på anlegget, forklarer Robert Kvamme.

Det er Siva – Selskapet for industrivekst – som eier det flunkende nye prosessbygget. Siva er et statlig foretak som «utvikler, eier og finansierer nasjonal infrastruktur for innovasjon og næringsutvikling». Der Siva har lagt inn 69 millioner kroner i nybygget, har The Quartz Corp (TQC) som bruker av bygget investert omtrent 100 millioner kroner i prosessutstyr.

Grønnere produksjon

Kvartsen fra Drag brukes blant annet i solcellepanel og optikk, samt som komponenter i mobiltelefoner og data-

Produserer ultrarenen kvarts på en grønnere måte

– Vi hadde en litt rufsete start, humrer Kvamme.

– Det har gått i et forrykende tempo. Vi startet på grunnarbeidene i juni og hadde et tett bygg i før jul. Deretter pågikk innredningsarbeidet frem til juli, forklarer Kvamme videre.

I sommer startet også arbeidet med å bygge et laboratorium i bygget som skal stå klart til jul. Her er man ifølge hovedentreprenør Karstein Kristiansen Entreprenør AS i rute (les mer i egen sak).

Også TQC har fått merke koronapandemien gjennom en noe mer omstendelig hverdag når daglig drift og byggeprosjekt skal sjongleres:

maskiner. Det er sterkt økende etterspørsel etter ultraren kvarts (UHPQ), som er betydelig renere enn det som i dag leveres, og som fabrikk på Drag nå skal produsere.

– Vi har veldig stor tro på TQC som produsent av ultraren kvarts, og det er også lagt til rette infrastruktur for videre utvidelse av kapasiteten, samt på flere kvaliteter, forklarer Kvamme.

Også Enova er med på laget. De har bevilget nesten 20 millioner til et prosjekt som skal gjøre kvartsproduksjonen mer miljøvennlig og føre til redusert bruk av elektrisitet, samt CO₂-utslipp.

– Det finnes flere måter å nå den kvartskvaliteten vi ønsker. Det finnes både en mer energiintensiv prosess, og den prosessen vi har valgt, sier Kvamme.

Tidligere ble all kvartsproduksjon på Drag eksportert til Tyskland der slutfasen av renseprosessen skjedde. Denne prosessen ønsket TQC å få lagt til Norge.

Ved bruk av klorinering med saltsyre (HCL) vil man gå fra høyren kvarts til ultrahøy renhet. Under renseprosessen reagerer saltsyregass med tørr kvarts. Gassen føres etter bruk til skrubber for avgassvasking og nøytralisering.

På Enovas nettsider kan man lese følgende: «Prosjektet består av investering i nytt

produksjonsutstyr for å kunne produsere Ultra High Purity Quartz (UHPQ) på en energieffektiv og bærekraftig måte. Prosjektet vil ta i bruk en ny teknologi som er utviklet i Tyskland. Prosessen vil også gi et lavere CO₂ avtrykk i form av reduksjon av spesifikt CO₂ utslipp pga. betydelig høyere utbytte pr. kg produkt produsert i forhold til alternative prosesser.»

Kvamme regner med at selskapet som følge av rensemotoden vil ha en direkte energibesparelse på 10,2 millioner kw/h i året:

– Det tilsvarer årsforbruket til over 400 boliger, eksemplifiserer Kvamme.

Miljødirektoratet har gitt tillatelse til utslipp av inntil 12.000 tonn flussyre og 5.000 tonn saltsyre per år. Tillatelsen gjelder for en årlig produksjon av inntil 30.000 tonn ferdig produkt per år hvorav alt kan være syrevasket og inntil 3.000 tonn kan være klorinert.

Vi har utført flis- og malingsarbeider på det nye drifts- og prosessbygget til The Quartz Corp AS på Drag. Vi takker for oppdraget!

SemCon
nord as

Jernbanevn.30 | 8012 Bodø | Tlf:75 58 66 60 | www.semconnord.no

Harstad Låsservice as

Mesterbedrift i Låssmedfaget - din sikkerhetspartner!

Tlf. 934 77 877 • post@harstadlas.no • www.harstadlas.no

Lås og beslag • Dørautomatikk • Adgangskontroll • Låssystem

Oversikt over fabrikkområdet med det nye prosessanlegget. Foto: Robert Kvamme, TQC

Robert Kvamme, prosjektleder for The Quartz Corp (TQC)

Også stabil strømforsyning, gunstig kraftpris, og tilgang til høykompetente arbeidstakerne var viktig da TQC tok avgjørelsen om å bygge ut:

– Vi har jo vært der i flere år nå med et godt produksjonsteam. Selvsagt er det en fordel å anvende dynamikken som er der, og legge enda mer inn i det samme området. Men utfordringene som gunstig pris på elektrisk kraft, og lett tilgang til høykompetente arbeidstakere må løses. Og det kan være utfordrende, kunne direktør Thomas Guillaume fortelle til NRK Sápmi i 2018.

Da prosjektet ble igangsatt for cirka to år siden ble det lovet 20-25 nye ansatte ved fabrikk på Drag. Denne lovnaden har på alle måter blitt overholdt av TQC som allerede ved utgangen av 2019 kunne skilte med over 100 ansatte. Og flere skal det bli, fastslår Kvamme.

– Vi jobber med å ansette flere. Vi er stadig på jakt etter kvalifisert personell, blant annet automasjonsingeniører, så vi har ennå ikke alle på plass. Det kommer flere, fastslår prosjektleder Robert Kvamme avslutningsvis.

Fakta om The Quartz Corp AS

The Quartz Corp AS (TQC) sett. Samtidig er det tatt ut null så dagens lys i 2013 etter at i utbytte og det er heller ikke utbetalt gruveselskapet Norwegian Crystal- konsernbidrag. lites AS fusjonerte med Møre Støperi AS to år tidligere i 2011. Selskapet har eiendeler for 647 millioner kroner, hvorav omtrent halvparten av dette er eiendom og bygg, mens den andre halvparten stort sett utgjør varelager og utestående fordringer.

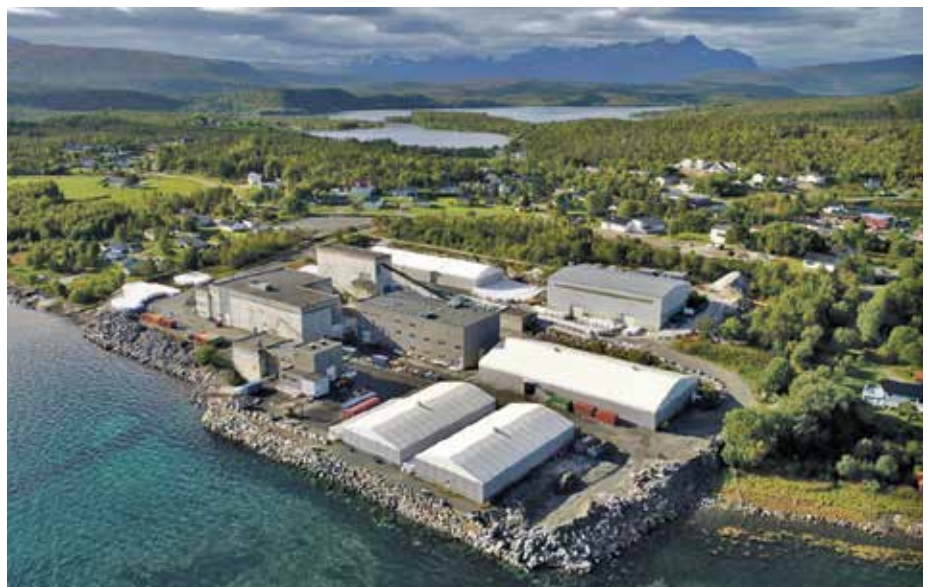
Selskapet er heleid av The Quartz Corp SAS som er et fellesforetak mellom franske Imerys SAS og Norsk Mineral AS.

Siden 2015 har omsetning til TQC nesten doblet seg fra 211 millioner kroner til 402 millioner kroner i fjor. Selskapet har i denne perioden levert positive driftsresultat på nesten 190 millioner kroner samlet

Regnskapsanalysen fra Proff forvalt viser at lønnsomheten er tilfredsstillende, likviditeten er god, og soliditeten er meget god.

Ved hjelp av saltsyre kan TQC ende opp med tilnærmet null tap av produkt i renseprosessen for å utvinne ultraren kvarts, og spare opp mot 10,2 millioner kw/h i strømforbruk.

Det nye prosessanlegget har fått en sentral del av tomte på Drag. Opptil 3.000 tonn klorinert kvarts kan bli produsert hvert år på anlegget.

Prosessoperatør Ivan Bordevik har jobbet i 13 år for TQC. Her forevige i det gamle prosessanlegget.

Rådgivende Ingeniør Bygg og Anlegg

Formgivning - prosjektering - prosjektledelse - byggerpartner
Tlf.: 76 16 07 90 • Markedsgata 10 • PB 28, 8455 Stokmarknes • post@sibsas.no

KKE fikk hoved da ny fabrikk

Karstein Kristiansen Entreprenør AS var en av tre selskaper som ble bedt om å levere inn tilbud på grunn- og betongarbeidene til prosjektet. Da denne jobben var unnagjort sommeren 2019, ble det også klart at selskapet vant hovedkontrakten for selve prosessbygget. Samlet sett hadde disse to kontraktene en verdi på omtrent 45 millioner kroner. (Foto: KKE)

Datarom - Datagulv - Installasjonsgulv

Vi har levert datagulv til det nye industribygget til The Quartz Corp (TQC) på Drag!

Vi takker TQC for oppdraget og gratulerer med ferdigstillelsen og et vel gjennomført prosjekt!

Tlf.: 922 46 346 • Spongalsvn. 473 • 7070 Bosberg • www.olaris.no

**Vi har utført
grunnarbeider
samt sanitæranlegget
på prosjektet**

JESSEN
RØR-MASKIN-BYGG
8270 DRAG

Kurt Jessen 979 73 040
Kay Jessen 984 21 393
www.jessenas.no

Karstein Kristiansen Entreprenør AS (KKE) endte opp med til sammen tre av kontraktene i byggeprosjektet på Drag.

Av - Bjørn Arne Johansen

Den første gjaldt grunn- og betongarbeid og startet før sommerferien i fjor. Dette

forteller daglig leder Kjetil Rønning Hansen.

– Den jobben ble ikke offentlig utlyst, og vi vant den konkurransen mot to andre entreprenører som også ble bedt om å regne på arbeidet, sier Hansen.

Denne kontrakten hadde en verdi på 9,8 millioner kroner ifølge nettsidene til KKE.

Rett etter at denne var ferdigstilt fikk KKE kontrakten på produksjonsbygget

Fakta om Karstein Kristiansen Entreprenør AS (KKE)

Ble stiftet i 1991, har i dag 43 ansatte og en aksjekapital på 300.000 kroner. Selskapet er heleid av Karstein Kristiansen Eiendom AS der daglig leder Kjetil Rønning Hansen er majoritetseier (51,25%). Åge Rønning Hansen (25%), Ørjan Nilsen (21,25%) og Karstein Kristiansen Eiendom AS (2,5%) er de tre andre aksjonærene.

I perioden 2015 til 2017 økte KKE sin omsetning fra 42 millioner kroner til 109 millioner kroner, før inntektene gikk ned til 68,5 millioner i 2018, og økte til 103 millioner kroner i fjor. Selskapet endte i 2016 og 2017 i overskudd med hhv 2,1 millioner kroner og 2 millioner kroner, mens årene 2015, 2018 og 2019 endte i underskudd med hhv 1,1 millioner, 1,4 millioner og 638.000 kroner.

(Kilde: Proff forvalt)

kontrakten skulle bygges

også. Her ble kontrakten derimot inngått med Siva – Selskapet for industrivekst – som eier av bygget.

Hovedkontrakten har ifølge nettsidene til KKE en verdi på 35 millioner kroner.

Prosessbygget ble overlevert i henhold til kontrakt tidligere i sommer, men KKE har fått forlenget sitt engasjement med et nytt oppdrag. Nå skal selskapet også bygge laboratoriumet, forklarer Hansen:

– Det var en del av tredje-etajen som ikke var med i kontrakten, som vi nå etter ferien fikk bestilling på å gjøre ferdig. Nå er vi godt over halvferdig, og blir ferdig til jul.

Romskipet på Andøya

Entreprenørselskapet har en lang liste med tidligere prosjekter å vise til, og på direkte spørsmål, trekker han spesielt frem romskipet på Andøya rakett-skytefelt og det nye klekkeriet til Salmar:

– Det er et par prosjekter vi er litt ekstra stolt over å ha vært med på. Blant annet klekkeriet til Salmar på Senja som statsministeren åpnet. Det var stort betongprosjekt. Vi var bare en

liten del av det. Det var en investering på en halv milliard kroner og vi hadde omtrent 10 prosent av den kontrakten, sier Hansen.

Tar man en titt på regnskaps-tallene vokste KKE voldsomt frem til 2017 da man endte med en omsetning på 109 millioner kroner. Året etter opplevde selskapet en dipp og hadde 68 millioner i inntekter, før man spratt opp igjen og endte med en omsetning på over 100 millioner kroner i 2019 (se egen faktaboks).

– Det har litt med kontrakter å gjøre, når er oppstart og avslutning av prosjektene. De følger jo ikke kalenderen. Noen år ender man med høy omsetning, mens andre får man mindre. Jeg regner med en liten dipp igjen i år. Det har litt med størrelse på prosjekter, og når de blir gjennomført, forklarer Hansen.

Ser lyst på fremtiden

Der koronapandemien satte store deler av det norske i næringslivet i pausemodus, slapp anleggsbransjen unna det verste, mener Hansen.

– Vi var egentlig heldig i bygg og anlegg denne gangen. Vi er

en bransje som ikke har blitt så påvirket av koronasituasjonen. Vi forholder oss selvfølgelig til regelverket som alle andre, men det har ikke vært like katastrofalt som det har vært for eksempelvis reiseliv, hotell og overnatting. Så det ser ikke så mørkt ut for fremtiden, det er mange store prosjekter på gang, forklarer han.

Av fremtidige byggeprosjekter nevnes Andfjord Salmon som skal bygge oppdrettsanlegg for laks på land.

På spørsmål om ordretilgangen og markedet generelt sier Hansen at det er godt med virksomhet i regionen. Blant annet har KKE også levert tilbud på en ny kai som skal bygges i Tromsø. Her er KKE en av ni selskaper som kjemper om prosjektet.

– Vi har foreløpig en ordre-reserve på borti 25 millioner som går inn i neste år, men vi har selvsagt ønsker om påfyll. Det er veldig mange prosjekter på gang som ser ut til å komme, men det går ikke alltid like fort. Vår utfordring er å holde oss med noe å gjøre inntil prosjektene kommer i gang, forklarer Kjetil Rønning Hansen.

Daglig leder Kjetil Rønning Hansen har hatt nok å henge fingrene i siden byggeprosjektet på Drag i Nordland startet sommeren 2019. Totalt endte Karstein Kristiansen Entreprenør AS opp med tre oppdrag. I prosjektet som har en totalramme på omtrent 200 millioner kroner. (Foto: Privat)

▶ Entreprenørselskapet har en lang liste med tidligere prosjekter å vise til, bl.a. romskipet på Andøya rakett-skytefelt og klekkeriet til Salmar.

ENTREPRENØRSERVICE

VI UTFØRER:

- Sjaktboring for alle typer kraftverk
- Boring for kommunaltekniske anlegg
- Kjerneboring for geologiske undersøkelser
- Styrt boring i fjell og løsmasser
- Spesialboring for ulike formål
- Fundamentering
- Fjellsikring/sprøytebetong

www.entreprenorservice.no

Bølerveien 61, 2020 Skedsmokorset • Tlf 67 17 30 00 • E-post: firmapost@entreprenorservice.no

-because the world is a tough place

Vi har levert Acrylicon® industrigulvbelegg i Nord-Norge i over 25 år

Vi takker for oppdraget med gulvlegging på det nye drifts- og prosessbygget til The Quartz Corp AS på Drag.

TÅLER MER – VARER LENGRE

Ta gjerne kontakt med oss for et uforpliktende tilbud!

ACRYLICON
1994 - 2019 NORD-NORGE AS

Telefon: 75588080
Jernbaneveien 30, 8012 Bodø
Epost: bjorn.hugo.hansen@acnn.no
www.arcylicon.no

Hvor enn du setter dine ben, et kjøpesenter i Bodø, et kontorbygg i Tromsø eller en kantine i Vadsø, så vil du med stor sannsynlighet gå på et gulv fra Acrylicon.

Av - Bjørn Arne Johansen

Acrylicon Nord Norge AS (ANN) ble stiftet i 1994 og har både Nordland og Troms og Finnmark som sitt nedslagsfelt. Og sammen med sine brødre og søstre i Trøndelag, Rogaland og Viken er

Acrylicon har lagt gulv for hundrevis av millioner i nord

Acrylicon den største leverandøren av industrigulv i Norge.

Acrylicon er representert i tyve land og har en egen fabrikk i Tyskland. Dermed er hele kjeden fra produksjon til salg og selve gulvleggingen utført av mennesker som alle hører innunder Acrylicon-flagget.

– At vi gjør alt selv er en trygghet for kundene. Acrylicon er involvert fra start til slutt, sier Bjørn Hugo Hansen, salgssjef og medeier i ANN.

Siden oppstarten i 1994 har ANN lagt en million kvadratmeter gulv for en halv milliard kroner i Nord-Norge. I dag har selskapet 15 ansatte.

– Vi er innom alle bransjer fra fiskeindustri, som er den største kundegruppen, til offentlige bygg og storkjøkken, sier Hansen.

Acrylicon vant også oppdraget med å legge gulv i det nye prosessanlegget til The Quartz Corporation (TQC). Det tre etasjes høye prosessbygget til The Quartz Corporation AS på Drag har en innvendig flate på over 3.000 m².

– Vi har tidligere lagt gulv for TQC. De vet gulvene våre fungerer til deres bruk og derfor velger de oss til også til det nye industribygget, fastslår Hansen.

Millioner i overskudd

I fjor omsatte selskapet for 38,3 millioner kroner, og endte året med et positivt driftsresultat på 2,6 millioner kroner. Det er en økning sammenlignet med året før da ANN omsatte for 35 millioner kroner, og endte med 870.000 kroner i overskudd på driften. De siste fem årene har selskapet kun levert overskudd, totalt 11 millioner kroner.

Der produktet Acrylicon så dagens lys i 1977, har Hansen selv jobbet med Acrylicon siden 1988 og har dermed 32 års erfaring med denne typen gulv.

Når han blir bedt om å hente frem spåkula og se litt inn i fremtiden, har han stor tro på at skoler, idrettshaller og industri også fremtiden vil ha behov for sklisikre, hygieniske og rengjøringsvennlige gulv:

– Det vil det. Bare gjennom alt det vi har gjort. En ting er nybygg, men gamle gulv trenger også vedlikehold. Vi har en enormt stor kundeportefølje som teller 4.200 prosjekter. Og selv om gulvene er sterke, så slites de jo. Vedlikehold av gulv er viktig, fastslår Bjørn Hugo Hansen, og legger avslutningsvis til:

– Gulv vil det alltid være behov for. Både til nybygg og rehabilitering.

Ny fabrikk gir lokale ringvirkninger

Pro Pack Container AS på Drag planlegger produksjon av høykvalitets fibertønner til The Quartz Corp (TQC).

Bedriften ble etablert i april i fjor. Bak satsningen står Tom-Roger Ellingsen. 37-åringen kan fortelle at han er oppvokst og bor på Drag, og at han i dag jobber som industrimekaniker hos The Quartz Corp (TQC).

– Det var faktisk der ideen om bedriften dukket opp, forteller Ellingsen.

I dag må fibertønnene hentes fra USA. Noe som gir en betydelig miljøgevinst og lavere fraktkostnader når disse kan produseres lokalt. Ifølge gründeren er arbeidsgiveren glad for gründerens planer:

– Ja, de er kjempepositive til det, og har gitt god støtte underveis i prosjektet, forteller han.

Den totale investeringsramma på prosjektet er omtrent 12 millioner

kroner. Til nå har Pro Pack Container (PPC) fått 250.000 kroner i etableringstilskudd fra Hamarøy kommune. Noe Ellingsen er fornøyd med. Sett i lokal målestokk er PPC en ganske stor investering for en nyetablering.

– Jeg vet ikke om noen andre satsinger på denne størrelsen som er gjort på disse årene, sier Ellingsen.

Videre har han søkt Innovasjon Norge om 1,4 millioner i tilskudd, samt 2,4 millioner kroner i lån. Av Sametinget har han søkt en halv million kroner. Begge er meget positive til prosjektet, forteller gründeren.

– Jeg har hatt møter med dem i forkant av søknaden og de er kjempepositive til prosjektet, forteller Tom-Roger Ellingsen.

Bedriften vil skape fire nye arbeidsplasser når produksjonen kommer i gang og Ellingsen regner med enda tre arbeidsplasser til om bedriften lykkes i å få på plass flere kunder. Planlagt oppstart er tredje kvartal 2021.

**Alt av byggelektro-
installasjoner er utført av**

EL-PROFFEN

Telefon: 76 14 10 60 • Postboks 166 • 8483 Andenes

Vi gratulerer The Quartz Corp AS med nybygget og takker for et spennende oppdrag!

Karstein Kristiansen Entreprenør AS
har vært hovedentreprenør for prosjektet.

**Karstein Kristiansen
Entreprenør**

VI BYGGER FRAMTID I NORD – Kunnskap - Kvalitet - Erfaring

Karstein Kristiansen Entreprenør AS • Åse, 8484 Risøyhamn • Tlf. 76 11 54 50 • E-post: firmapost@kke.no

Boligprosjektet Storhaugen i Tromsø: Sentrumsnære og fornemme omgivelser

Foto: Dag Danielsen

To måneder før tiden kunne Consto overlevere boligprosjektet Storhaugen til byggherre Nor-Bygg AS.

Av - Liv Aune

Prosjektet består av 29 leiligheter i de to lavblokkene Zikk og Zakk i Tromsø sentrum. Beliggenheten i Conrad Holmboes veg er spesiell, med de æverdige gamle bygningene Villa Holmboe og Villa Gundheim som nærmeste naboer. Fornemt og bare fem minutter fra sentrum.

Totalentreprenør Consto har brukt rundt 14 måneder på oppføring av de to blokkene i Tromsø sentrum. Prosjektet har et brutto boligareal på 2 731 m². I tillegg kommer parkeringskjeller på 994 m². Kontraktssummen for entreprisen er oppgitt til 81 mill. kr eks. mva.

i gulvet, noe som er blitt vanlig standard nå, forteller Wessberg. - Vannet varmes opp av en el-kjele. Videre er det ventilasjon med gjenvinningsystem, slik byggeforskriftene krever det. De som ønsker det, kan knytte seg til fjernvarme, som tilbys rundt 500 boenheter i området. Det er stadig mer vanlig med fjernvarme i nye og større byggeprosjekter i Tromsø.

INTERIØR: Ingen av leilighetene er like og kundene har hatt mulighet til å endre planløsningen slik at den passer den enkeltes behov. Illustrasjon: Nor-Bygg AS.

KM DYPOPP

NEDGRAVD AVFALLSLØSNING

www.kanstad-mek.no
Telefon 77 72 26 00
E-post firmapost@kanstad-mek.no

KM KANSTAD MEKANISKE

Etter planen

Anleggsleder hos Consto, Rickard Wessberg, forteller om en god byggeprosess der det meste har gått etter planen. En lang og snørik vinter samt konkurser hos en av underleverandørene trakk naturligvis ikke i positiv retning, men skapte ikke større problemer enn at utfordringene lot seg løse underveis.

- Det var litt trangt under grunnarbeidet med bebyggelse tett opp mot tomta. Her var det mange hensyn å ta og vi måtte blant annet sikre gravekråningene med netting. Under gravearbeidet fant vi en del gammelt søppel i overflaten, men ikke farlig avfall. Det var litt mer fjell i grunnen enn det vi hadde forutsett, fortsetter han.

Ingen like leiligheter

Alle leilighetene er forskjellige, slik at kjøperne kunne velge den som passet dem best. Var de tidlig nok ute, kunne de også påvirke løsninger og interiør. - Det er vannbåren varme

Consto

Consto er et av Norges ledende konsern innenfor bygg og anlegg. Consto har også byggevirkosomhet i Sverige. Konsernet har over 1000 ansatte i Sverige og Norge. Hovedkontoret er i Tromsø. Consto Nord AS er i dag Nord-Norges største entreprenør. Selskapet utvikler og bygger boliger og alle typer næringsbygg for offentlige og private oppdragsgivere på Svalbard og i Nordland, Troms og Finnmark. Hovedkontoret er i Harstad, med avdelingskontorer i flere byer i Nord-Norge.

Nor-Bygg

Byggherre og prosjektansvarlig har vært Nor-Bygg AS. Bedriften som ble etablert i 1995 er en av Tromsøs største boligutbyggere og har ført opp mer enn 900 boliger i Tromsø. Nor-Bygg AS er opptatt av å bruke lokale leverandører i så stor grad som mulig.

Nor-Bygg AS har jobbet med Storhaugen-prosjektet siden 2002, da de første tomtearealene ble kjøpt.

I følge selskapet har det vært stor forhåndsinteresse for leilighetene siden forhåndssalget startet i august 2018.

Avfallsløsning anno 2020

Foto: Dag Danielsen

Foto: Dag Danielsen

Adgangskontroll (RFID) , optisk sortering og toveis kommunikasjon via web. Kanstad Mekaniske AS har levert et moderne system for avfallsbehandling til Storhaugen-prosjektet.

Av - Liv Aune

Kanstad Mekaniske (KM) er landets eneste containerprodusent og tilbyr et bredt spekter av løsninger tilpasset de fleste behov innen miljø- og avfallsbehandling.

Systemet som er levert på Storhaugen har betegnelsen KM DypOpp. Navnet henspiller på at det er containere på 5 kubikk som ligger dypt i bakken, og som løftes opp når de skal tømmes. På Storhaugen har KM satt opp 3 punkter: To for optisk sortering og ett for glass. Under planlegging og etablering samarbeider bedriften tett med renovasjonsselskapet i det aktuelle område, i dette tilfellet Remiks i Tromsø.

Avansert styringssystem

For å hindre at uvedkommende kaster søppelet sitt der, har hver leilighet sitt eget elektroniske nøkkelkort. Systemet er også utstyrt med 2-veis kommunikasjon via en webportal. Det innebærer at Remiks kan følge med på temperatur, fyllingsgrad og annen viktig informasjon. Også sjåførene kan kommunisere med tømmepunktet via webportalen.

Tåler klima

KM er opptatt av å bruke høy kvalitet på materialer i produktene sine. Selve søyla over bakken er laget i syrefast

AVFALLSLØSNING: Tømmepunkt av samme type som levert til Storhaugen. Med utførelse i syrefast stål er utstyret tilpasset nordnorsk klima. Foto: Kanstad Mekaniske

stål, mens containeren under bakken er laget i aluminium. - Måten containerne produseres på, gjør dem godt tilpasset værforholdene her nord, forteller daglig leder Elin Kristine Kanstad. - De tåler fuktig vær uten at fuktighet trenger inn i systemet og materialvalget gjør dem motstandsdyktige mot salt som driver inn fra havet, legger hun til.

Made in Mestervik

KM har solid kompetanse på sitt område. Bedriften ble etablert i sin nåværende form i 1985. Historien skriver seg likevel helt tilbake til 60-tallet - og de første avfallscontainere ble produsert allerede i 1977. Produktet KM DypOpp er utviklet av bedriften selv - og produksjonen skjer også lokalt.

- Alle KM containere blir i sin helhet produsert av våre dyktige fagarbeidere ved vårt hovedanlegg i Mestervik i Troms. Det er vi stolte av, sier Elin Kristine Kanstad.

LOKAL PRODUKSJON: Elin Kristine Kanstad i Kanstad Mekaniske leder en bedrift med stolte tradisjoner, og lokal produksjon. Foto: Kanstad Mekaniske

HTH KJØKKENFORUM TROMSØ AS
 Skippergata 23 • Telefon: 77 69 79 70 • www.hth.no

KJØKKENKJÆRLIGHET
 SOM HOLDER

Vi gratulerer byggherre Nor Bygg AS og takker Consto AS for oppdraget.

Vi har levert elektroentreprisen på Storhaugen i Tromsø!

GK INNEKLIMA AS | Tlf: 99 03 55 44 | www.gk.no

DELTA BJELKEN
 Samvirkebjelke for slanke dekkekonstruksjoner

Dekkene ligger på DELTABJELKER fra Peikko Norge AS – den smarteste og mest effektive lavflensbjelke i markedet. Nå også som miljøvennlig bjelke - DELTABEAM Green.

Vi gratulerer med et kvalitetsbygg!

Peikko Norge as
 Kobbervikdalen 119, 3036 Drammen • 32 20 88 80

www.peikko.no

Miljøvennlig fjernvarme har blitt et industrieventyr i Tromsø

Restavfall som ikke kan gjenvinnes varmer opp stadig flere bygg og gater i Tromsø by. Storhaugen er et av de nyeste boligprosjekter som får miljøvennlig oppvarming fra Kvitbjørn Varme.

Universitetssykehuset Nord-Norge, Tinghuset, Universitetet i Tromsø, idrettshallene i Tromsø, barnehager, skoler, nængsbygg og en rekke boligområder får i dag vannbåren varme og varmt tappevann fra Kvitbjørn.

Daglig leder Frank Mathillas slår fast at Tromsø er en

ideell by for fjernvarme med sin kompakte utforming, høye byggeaktivitet og et stort kundegrunnlag. En lang fyringssesong kombinert med relativt milde vintre bidrar også til at fjernvarme passer godt i Ishavsbyen.

- Fjernvarme har blitt veldig godt mottatt av utbyggerne og vi har inngått mange avtaler de siste årene. Leveransene er dermed langt høyere enn det vi så for oss da anlegget ble dimensjonert, sier Mathillas.

Kortreist energi

Lederen understreker at selskapets primære oppgave ikke er å produsere fjernvarme, men å destruere restavfall som ikke kan gjenvinnes. Spillvarmen fra forbrenningen tas vare på og

distribueres som miljøvennlig oppvarming.

Det er forbud mot deponering av restavfall i Norge - og i store deler av landet sendes det i dag til Sverige for forbrenning. Restavfallet fra Tromsø ble frem til 2016 fraktet til Sør-Sverige. Etter driftssetting av energigjenvinningsanlegg på Skattøra i Tromsø i 2017 blir avfall fra Tromsø og nabokommunene nå utnyttet som kortreist varme for innbyggere og næringsliv.

Fornybare kilder

Kvitbjørn Varme produserer over 170 GWh varme årlig ved varmesentralene sine. I løpet av noen få år vil leveransen øke til over 200 GWh per år. Varmesentralene bruker ulike energikilder til å varme

opp vann som distribueres gjennom rør under bakken til kundene. Over 84 % av energikildene er fornybare og stadig økende.

- På de kaldeste dagene må vi i dag benytte elektrisitet og lettolje for å supplere produksjonen. Ambisjonen til Kvitbjørn Varme er likevel klar: På sikt skal all fjernvarme i Tromsø produseres fra fornybare energikilder, sier Frank Mathillas.

Innovasjon

Med 90 millioner i støtte fra Enova planlegger Kvitbjørn Varme utvidelse av varmesentralen på Skattøra samt utbygging av linjenettet der områdene Fagereng/Flyplassen og Hamna/Langnes tilknyttes fjernvarmeanlegget. Større forbrenningskapasitet vil da gjøre det mulig å ta imot og utnytte restavfall fra større geografiske områder, blant annet Finnmark.

I planene for utbygging ligger også innovative løsninger for både døgnlagring og sesonglagring av varme. - Restavfall er ferskvare som må brennes fortløpende. Overskuddsvarmen på sommeren har vi hittil kjølt av over tak, men i fremtiden skal den lagres i berggrunnen. Døgnlagring

KORTREIST VARME: Varmesentralen på Skattøra har siden 2017 forsynt store deler av Tromsø med vannbåren varme og varmt tappevann. Med 90 millioner i støtte fra Enova planlegger Kvitbjørn Varme store utvidelser av varmesentral og fjernvarmenett - samt sesong og døgnlagring av energi.

skal skje i varmebatteri etter "termosprinsippet", forklarer daglig leder ved Kvitbjørn Varme. Han regner med at den utvidede utslippstillatelsen for utbygging foreligger før jul.

Avlaster strømmettet

Ifølge Mathillas har fjernvarme en viktig rolle ved den videre utbygging og elektrifisering av byen Tromsø, siden strømmettet, som er i effektunderskudd, avlastes. - Etter utbygging vil effekten av vårt fornybare bidrag ha økt fra 27 til 70 megawatt. Differansen på 40 megawatt tilsvarer hurtiglading av 800 elbiler (eller effektbehovet til 11.000 innbyggere eller ladestrøm til 20 elektriske ferger), forteller han.

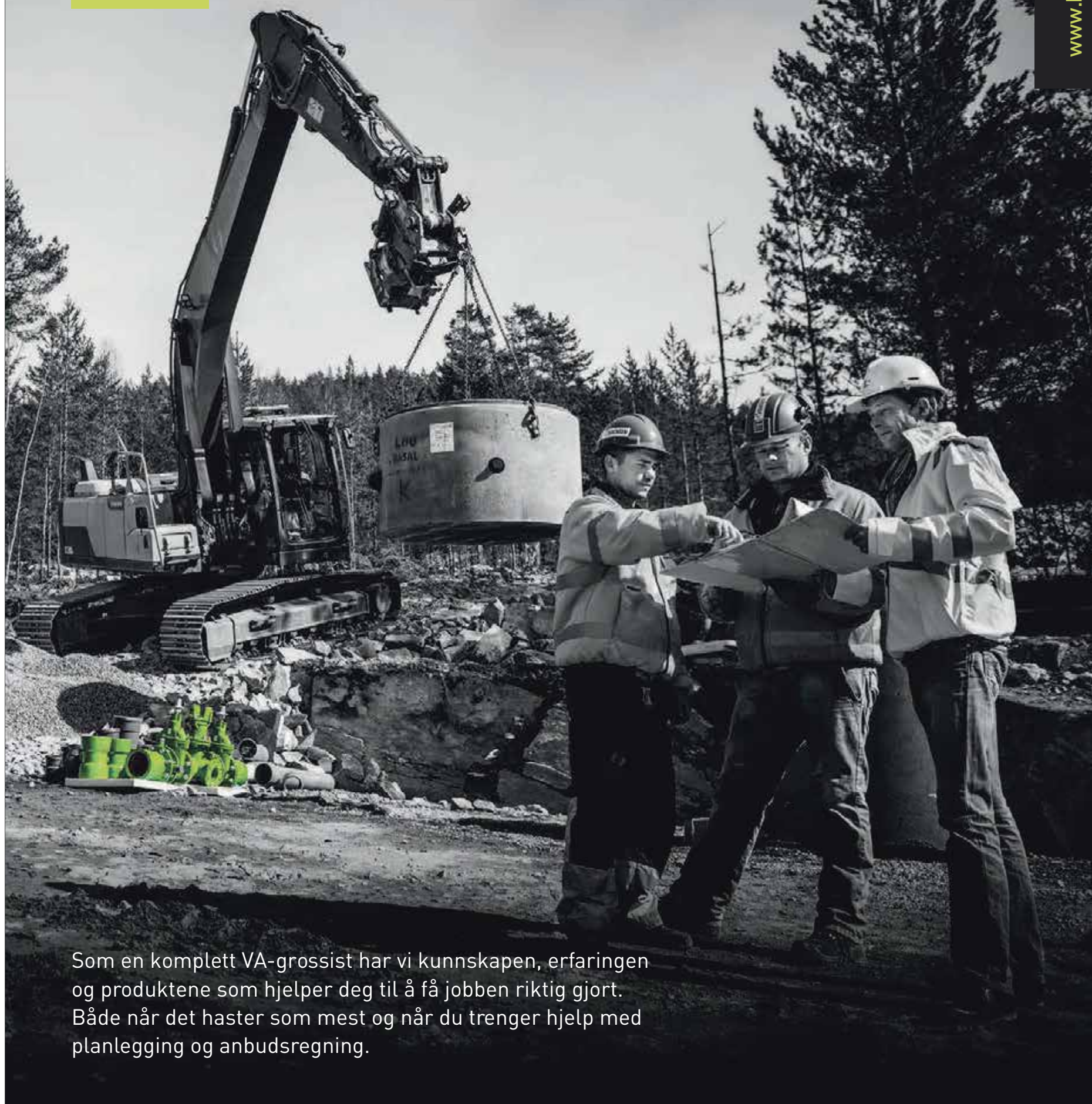
Med sine 21 årsverk og en omsetning på nærmerer 180 millioner kroner er Kvitbjørn Varme en betydelig næringsaktør i Tromsø og den største leverandøren av fjernvarme i Nord-Norge.

Kvitbjørn Varme er eid av Kvitbjørn Energi AS (51%) og Whitehelm Capital (49%). Kvitbjørn Energi er et energiselskap hvor Daimyo AS er majoritetseier. Daimyo har utviklet og driftet prosjekter innen avfalls- og energisektoren i Norge siden 2003. Whitehelm Capital er et privateid australsk investeringsselskap innenfor infrastrukturforvaltning med 20 års bransjeerfaring.

KUNNSKAP ER TIL FOR Å DELES

www.heidenreich.no

Som en komplett VA-grossist har vi kunnskapen, erfaringen og produktene som hjelper deg til å få jobben riktig gjort. Både når det haster som mest og når du trenger hjelp med planlegging og anbudsregning.

NOEN GANGER ER DET DU SER ETTER RETT FORAN DEG.

Om du ikke finner svaret på www.heidenreich.no, så ring oss på **22 02 42 00**

Som Norges eldste rørgrossist har vi hørt og sett det meste før.

Du finner oss på 33 forskjellige steder rundt om i Norge, fra Alta til Kristiansand.

HEIDENREICH

Effektivt og enkelt >>>

Nesna Havnetun samler helsefunksjoner i ett bygg: - Gleder oss til å flytte inn

Prosjektfakta: Nesna Havnetun

Byggherre: Nesna Kommune
Hovedentreprenør: MBA Entreprenør AS
Prosjekt: Ombygg/nybygg
Kontraktform: Byggherrestyrt entreprise
Byggeperiode: Mars 2019 - oktober 2020
Totalt areal: 1 600 m²
 Estimert kostnad: 68 millioner kroner ekskl. mva.

Utbyggingen av Nesna Havnetun til 70 millioner kroner vil gi et løft for eldreomsorgen i kommunen. Nå blir det blant annet en-rom til alle beboere på sykehjemmet.

Av - Jonas Ellingsen

- Det har tatt sin tid fra planprosessen startet og frem til i dag. Nå gleder vi oss til å flytte inn, sier ordfører Hanne Davidsen til Nordnorsk rapport.

Planlegging og prosjektering var allerede i gang da hun startet som ordfører i 2015. Underveis har det vært mange forslag til løsninger.

Politikerne landet til slutt på å rehabilitere eksisterende omsorgssenter samt å bygge en ny fløy på to etasjer med 16 nye sykehjemsplasser. Senteret inneholder også helt nytt legekontor og akuttmottak. I tillegg etableres ny base for hjemmetjenesten, med garasjer og kjøkken som skal servere hele tunet.

Sansehage og utsikt

Davidsen trekker frem et flott uteområde med sansehage og veldig god utsikt fra felles-

områdene og ut mot havna. I uke 48 skal innflyttingen starte - og ifølge Davidsen blir det stor forandring for de som flytter ut av det gamle og nedslitte sykehjemmet og til dagens moderne standard. En stor gevinst er også at omsorgssenter og sykehjem blir samlet på et sted.

- Byggeprosessen har pågått uten store problemer under panedemien. Prosjektet har faktisk bidratt til å holde folk i jobb i en vanskelig periode der mye virksomhet måtte stenge ned, sier ordfører Hanne Davidsen.

Fremhever tomta

Ifølge arkitekt ved Stein Hamre Arkitektkontor er det lagt stor vekt på å ivareta og forsterke de kvalitetene og mulighetene som ligger i tomta, både med tanke på topografi, adkomstforhold, dagslys og vindforhold. Nytt bygg og det eksisterende er knyttet sammen slik at de fremstår som en samlet enhet i program og funksjon. Det er lagt vekt på å oppnå et fremtidsrettet "helsetun" der byggets funksjoner, logistikk, tektonisk kvalitet og tekniske løsninger legger til rette for et solid og tilpasningsdyktig bygg.

Prosjektet er bygd som et lavenergihus og har en estimert energieffektivitet på 150 kwh pr kvadratmeter. Dette medfører at tiltaket har 22,8 % lavere

SLUTTFASE: Området rundt det nye sykehjemmet tar for og arbeidene nærmer seg sluttfasen. I begynnelsen av desember starter innflyttingen. Foto: MBA Arkitekter

estimert energiforbruk enn referansebygget i TEK10.

Ryddig byggeprosess

I følge prosjektleder Roy Blokhuis hos MBA Arkitekter har byggeprosjektet fulgt planen, uten store avvik.

- Tomtegrunnen besto av leirholdige masser, men forholdene viste seg å være langt bedre enn vi trodde på forhånd. Etter geotekniske vurderinger ble deler av massene erstattet med lette fyllmasser, sier Blokhuis.

Bygget følger ellers dagens standard med ståldragere, vegg-elementer, hulldekker og lett-tak elementer. Skreddersydde vegg-elementer og hulldekker samt en prefabrikkert heis- og trappesjakt ble levert av Helgeland Betong. Det er lagt inn vannbåren varme i nybygget.

Etasjehøyde

I følge Blokhuis var kontrakten til MBA på 44 millioner kroner ekskl mva. I tillegg kommer tekniske tjenester, som kommunen har inngått egne kontrakter på.

► En stor gevinst er at omsorgssenter og sykehjem blir samlet på et sted.

UTSIKT: Utsikten fra Nesna Havnetun lever opp til navnet.
Foto: Nesna kommune

Vi har utført grunnarbeider og utomhusarbeider til bygget samt opprettelse av sansehage og parkeringsplasser

Nesna Maskinstasjon AS
www.nemas.no

Telefon: 75 06 68 80
Strandlandsvegen 82, 8700 NESNA
www.nemas.no

- Arkitekten valgte å beholde samme etasjehøyde i nybygg, for at det skulle harmonere med eldre bygningsmasse. Det medførte lavere himlingshøyde og litt ekstra hodebry for tekniske fag, som fikk mindre plass til sine installasjoner. Utover det har det vært få utfordringer på byggeplassen, sier prosjektlederen.

Rørleggerarbeidene er utført av

union
- vi kobler Helgeland

Tlf.: 75 57 72 00
Mellomvika 53
8622 Mo i Rana
www.unionvvs.no

Løst inventar og takheiser er levert av

NorEngros
Helseservice engros AS

Måkeveien 43 • Postboks 114 • 8455 Stokmarknes
Telefon: 76 11 75 00 • www.norengros.no

MBA Entreprenør AS i Mo i Rana:

- Lokal forankring er vår styrke

Dyktige, lokale håndverkere og tilstedeværelse i hele regionen er vårt konkurransefortrinn, mener Trond H. Hansen, daglig leder i MBA Entreprenør AS.

I løpet av ti år har MBA entreprenør vokst fra 40 til 80 ansatte. Bedriften er i dag selvforsynt med dyktige fagfolk innen betong, tømring, mur og flislegging. Daglig leder Trond H. Hansen sier at veksten ikke hadde vært mulig uten den gode rekrutteringen av flinke og motiverte elever fra byggfag-linja.

- I dag var jeg på videregående og hadde den årlige praten med elever om de spennende mulighetene som

ligger i byggebransjen. Vi har hatt mange lærlinger som har tatt fagbrevet og blitt hos oss etterpå. Flere har senere valgt å gå videre og ta påbygning for å bli ingeniører. Mulighetene er mange for unge som velger byggfag, sier Hansen.

Godt og målrettet arbeid med rekruttering gjorde at MBA Entreprenør mottok NESO prisen i 2017.

Nesna Havnetun

MBA Entreprenør nærmer seg i disse dager overlevering av Nesna Havnetun, der bedriften har hovedentreprisen. Prosjektet omfatter ombygging av eksisterende omsorgssenter samt bygging av ny fløy på to etasjer med 16 nye sykehjemsplasser. Senteret inneholder nytt legekort og akuttmottak. I tillegg etableres ny base

for hjemmetjenesten, med garasjer og kjøkken som skal servere hele tunet.

- Vi er glade for at Nesna kommune valgte å satse på en lokal entreprenør. Det har vært en god byggeprosess og en fornøyelse å samarbeide med byggherreombud og teknisk sjef i Nesna, sier daglig leder i MBA Entreprenør.

Lokalt fokus

Til prosjektet ble det tilsatt to fagarbeidere og en lærling fra Nesna, som nå blir med videre som fast ansatte i MBA Entreprenør.

- Nesna er et viktig område og vi ønsker å være med på det som skjer der fremover. Med ansatte som bor og betaler sin skatt i kommunen har vi en fremskutt posisjon i kommunen, på samme måte som vi har det i Hemnes og

Korgen. Lokalt fokus og tilstedeværelse er viktig for oss, sier Trond H. Hansen.

Vekst og bunnlinje

MBA Entreprenør ble etablert i 1994. Etter drøyt 25 år er det bare Hansen som er tilbake av de seks personene i den opprinnelige eiergruppen. Bedriften er fortsatt lokalt eid av ansatte i bedriften.

Omsetningen har de siste fire årene ligget på mellom 150 og 200 millioner kroner. Ifølge Hansen avhenger driftsinntektene i stor grad av type kontrakter, der totalentrepriser ofte bidrar til de høye omsetningstallene uten å nødvendigvis påvirke resultatet.

- Vekst er vel og bra, men hele veien har vi også vært opptatt av at bunnlinjen skal henge med. Det er viktig for å sikre en god og stabil

arbeidsplass for de ansatte, sier den daglige lederen.

Utfordres av de store

I likhet med andre lokale og selvstendige entreprenører merker MBA Entreprenør konkurransen fra de store selskapene. På Helgeland er det først Consto og Hent som melder seg på i anbuds-konkurransene.

- Vi har likevel klart å forsvare og beholde vår posisjon i markedet. For oss er det et stort pluss at vi har gode og lokale håndverkere. Byggherrer på Helgeland vet hva vi står for, poengterer Trond H. Hansen.

Som en bekreftelse på lokal anerkjennelse ble entreprenøren kåret til årets bedrift av Rana-regionens næringsforening i 2018.

Stolt øyeblikk

På referanselista til MBA Entreprenør finner man store prosjekt som Nordland teater, Høgskolen på Nesna og næringsbygget K2 i Mo i Rana sentrum. Men et av de minste prosjektene i volum har en spesiell betydning. Daglig leder legger ikke skjul på at det var et stort øyeblikk for bedriften da man i august 2014 kunne overrekke Rabot-hytta til byggherre Hemnes

Turistforening. Hytta som er plassert 1200 meter over havet, helt inntil brekanten på Okstindan, er et begrep for turfolk utover landets grenser. Hytta er tegnet av de kjente arkitektene Jarmund/Vignsnes og er oppkalt etter breforskeren og Norgesvennen Charles Rabot, som var spesielt glad i Helgeland og Okstindan.

- Stedet er fantastisk vakkert med utsikt til Okstindbreen og til Nord-Norges høyeste fjell, Oksskolten. Det var både en opplevelse og en ære å få bygge hytta, og en tur opp dit er virkelig noe jeg kan anbefale, sier Trond H. Hansen.

Venter på avklaring

MBA Entreprenør ble nylig godkjent som Miljøfyrtårn. Hansen tror denne sertifiseringen blir stadig viktigere i et marked med miljøbevisste byggherrer og beslutningstakere.

I ordreboken står blant annet arbeid på tunneler og vannkraftanlegg. Et par boligprosjekter i egen regi i Mo i Rana er også under utvikling. Hansen beskriver dagens marked på Helgeland som mer avventende, og tror delvis dette skyldes usikkerhet rundt korona. Men også at viktige

tema som ny storflyplass og nytt sykehus ennå ikke har fått sin avklaring lokalt. Det samme gjelder Freyr sine storstilte planer om en batterifabrikk.

- Disse prosjektene vil åpenbart bli en boost for regionen - og vil utløse en spinoff med bygging av nye boliger, hoteller og næringsbygg. Men akkurat nå står det litt stille - og aktørene er avventende, konstaterer Hansen.

Samarbeid

På toppen av lederens ønskeliste står ønsket om større politisk vilje til samarbeid og enighet på Helgeland. Hansen mener rivalisering og drakamp mellom kommunesentrene utløser negativitet og er den største hindringen for videre utvikling i regionen.

- I likhet med resten av landsdelen har vi en utfordring med nedgang i folketallet. Da er det viktig å tenke på hvilke signaler vi gir de unge gjennom debatten som pågår, sier han.

- Helgeland er et av verdens flotteste steder å bo - og regionen er full av muligheter og ressurser. La oss bruke dem på en god måte til å bygge en fremtid. Det betinger at vi legger uenighetene til side,

blir enige om retningen og drar lasset sammen, fastslår daglig leder i MBA Entreprenør AS.

En helstøpt virksomhet

DAGLIG LEDER: Stian Bohlin

POSITIVE RESULTATER:
De siste tre år med omstilling og satsing på ny teknologi og kompetanse, har gitt et løft for Helgeland Betong.

Helgeland Betong kombinerer 70 års historie og stolte fagtradisjoner med moderne produksjon og den nyeste teknologien.

Bedriftens historie går helt tilbake til 1952, da kremmeren Johan Smith-Nilsen etablerte Helgeland Betongvarefabrikk.

I dag er Helgeland Betong regionens største leverandør av ferdigbetong, og en av Nord-Norges største betongelementprodusenter. Fra basen i Mo i Rana betjenes markedsområdet i Nordland, Troms og Finnmark. Bedriften produserer alt innen betongelementer og hulldekker til næringsbygg, industrilokaler og leilighetsbygg – så vel som til ulike samferdselsprosjekter.

Ny teknologi

- I løpet av de tre siste årene har vi vært gjennom en formidabel endringsprosess, forteller daglig leder Stian Bohlin.

- Vi har omstrukturert og har blitt en mer moderne bedrift gjennom digitaliseringsprosesser og endring av kompetansebalansen i virksomheten. Som en profesjonell produsent av prefabrikkert betong ser vi derfor ganske annerledes ut i dag enn for bare få år tilbake, legger han til.

I 2019 reduserte bedriften arbeidsstokken med over 50 prosent - og gikk fra 43 ansatte til under 20 medarbeidere. Likevel produseres nesten samme volum. - Et helt nødvendig grep for bedriften, som har slitt med lønnsomheten de siste årene, ifølge Bohlin.

God utvikling

Etter en stor investering i nye maskiner og programvare har de ansatte helt nye verktøy for å styre produksjon og budsjett. Tidligere var det mye manuell punching på systemer som ikke snakket med hverandre. Det var både tungvint og en kilde til feil og misforståelser.

- I dag planlegger vi alt som skal gjøres gjennom 3D-modeller av byggene vi skal levere. Vi skaper alltid en "digital tvilling" av bygget som skal leveres, noe som sikrer at alle som er involvert i prosessen ser det samme, sier Bohlin.

Etter omstillingen har Helgeland Betong lønnsom drift for første gang på flere år. Ordrebøkene ser også bra ut.

- Vi har hatt en god utvikling. Driften gikk bra også i månedene med strenge korona-tiltak. Vi har en rekke oppdrag fremover, men noen av dem er utsatt som følge av korona, sier Bohlin og nevner boligprosjektet Lars Meyers gate med 13 leiligheter i Mo i Rana som et eksempel.

Kompetanse

Helgeland Betong har etter omstillingen fått en riktig balanse mellom fagarbeidere og ingeniører.

- Som en del av omstillingen har vi styrket vår satsing på lærlinger. Vi har i dag to lærlinger, noe som tilsvarer 10 prosent av arbeidsstokken. Et viktig stikkord er kompetanseheving blant de ansatte, der vi sikrer at kompetansen styrkes i takt med utviklingen. Målet vårt er å være med på å drive utviklingen fremover - ikke å henge etter, sier daglig leder.

Stian Bohlin fremhever det sosiale aspektet som viktig i et miljø der man jobber tett på hverandre.

- Helgeland Betong Awards er et tiltak vi gjennomfører i forbindelse med julebord eller årsfest, der vi honorerer prestasjoner gjennom året og gir anerkjennelse til de som har gjort noe spesielt bra. Jeg opplever at dette er satt stor pris på av en sammensveiset gjeng med dyktige ansatte, sier Stian Bohlin.

Rasjonell byggeprosess

Leveransene til Nesna Havnetun besto av elementer til vegger og gulv samt en prefabrikkert heis- og trappe-sjakt. Prefabrikasjon i en temperert fabrikk som er skjermet for vær og vind har åpenbare fordeler, spesielt i nord. Når slakkarmerte veggelementer og spennarmerte hulldekker leveres på byggeplassen, går byggingen radig med 8-10 vegger eller 200 kvm gulv i løpet av en dag.

- Prefabrikasjon gir en raskere og mer rasjonell byggeprosess. Parallelt med at vi produserer elementer, pågår grunnarbeider, masseflytting og støping av fundamenter på byggeplassen. Alternativet er å forske, armere og støpe på byggeplassen, noe som både kan være plasskrevende samt svært utfordrende i den kalde årstiden. Prefabrikkert betong har sine klare fordeler, fastslår daglig leder Stian Bohlin.

Ørn er god butikk

TREKKER TURISTER: Norsk natur og dyreliv er en sentral del av å tiltrekke seg turister: Havørn og kongeørner er viktige symbolarter i så måte. Foto: Cristoph Muller

I 2019 var i underkant av 30.000 turister i Norge med hovedformål og delformål om å oppleve ørn. Disse stod for nesten 100.000 gjestedøgn, 60 mill. kroner i årlig verdiskaping og 130 sysselsatte i reiselivet.

Av - Jonas Ellingsen

Det fremgår av en rapport skrevet av Menon Economics og Ecofact, på oppdrag for Miljødirektoratet. Rapporten beskriver og drøfter rollen kongeørn og havørn spiller for reiselivet i Norge samt hvordan endringer i forvaltningen av kongeørn kan påvirke verdiskapingen og antallet arbeidsplasser i Norge.

Forfatterne baserer besøkstallene på tidligere kartlegginger, en spørreundersøkelse og intervjuer med næringsaktører. De anslår den generelt dyrelivsinteresserte delen av turismen i Norge i 2019 til å utgjøre ca. 2,6 mill. turister, som til sammen sto for ca. 18,2 millioner gjestedøgn og la igjen 18,5 milliarder kroner. Blant disse er det en gruppe rendyrkede "ørneturister" som ikke ville gjennomført reisen uten mulighet for å oppleve ørn. De utgjorde 7000 personer som genererte ca. 75000 gjestedøgn og et forbruk på 155 millioner kroner i 2019.

Naturen står sentralt i det norske reiselivsproduktet og en stor andel av norske og utenlandske turister er motivert av å oppleve norsk natur og dyreliv. Vekst innen naturbasert reiseliv påvirkes av Norges omdømme som en naturvennlig og bærekraftig reiselivsdestinasjon. Kongeørn og særlig havørn er symbolarter for norsk natur og Norge som reiselivsdestinasjon, skriver forfatterne av rapporten.

Havørna er blant de hyppigst nevnte artene av Visit Norway, den har en sentral rolle i profileringen av kystopplevelser, som Hurtigruten, og den er en gjenganger i naturdokumentarer og annen indirekte profilering av norsk natur. Ørn er derfor en naturlig del av merkevaren Norge som reiselivsdestinasjon.

Hvordan en eventuell endring i forvaltningspraksis og eventuelle konsekvenser av felte kongeørn og kongeørnbestanden vil slå ut er usikkert, skriver forfatterne, som legger frem ulike scenarier. Anslagene viser at en endring i forvaltningspraksis kan medføre tapte verdiskaping på 25-100 mill. kroner i året og 50-220 tapte arbeidsplasser for reiselivsnæringen. Virkningene vil være sterkere i distriktene enn i sentrale strøk av Norge.

Engasjement, nytenkende og ansvar i mer enn 125 ÅR

I mer enn 125 år har LKAB bidratt til å sette teknologi- og kvalitetsstandard for verdens jernmalmproduksjon. I dag tar LKAB ut mesteparten av sin jernmalm fra to underjordiske gruver som ligger over en kilometer nede i berggrunnen under Kiruna og Malmberget.

I en verden i rask endring der markedene for våre produkter påvirkes av globale aktører og utfordringer, har LKAB valgt å arbeide for økt forskning og utvikling slik at vi sikrer et bærekraftig og konkurransedyktig grunnlag for vår aktivitet. Vi deltar i prosjekter sammen med kunder, leverandører, universiteter, forskningsinstitusjoner og flere eksperter innen områder LKAB ser på som viktige for å bygge og sikre en god fremtid.

LKAB nye store samarbeidsprosjekt sammen med energiselskapet Vattenfall og vår kunde SSAB har som mål å utvikle en ny produksjonsprosess for stål slik at jernmalmen kan omdannes til stål uten utslipp av klimagasser. I stedet for klimagassen CO₂, blir utslippet rent vann. Dette kan gjøres ved å bruke hydrogen produsert av ren vannkraft i stedet for kull i stålproduksjonen. Dette er et eksempel på hvordan LKABs investeringer kan gi et viktig bidrag til en bærekraftig utvikling.

www.lkab.com

PERFORMANCE IN IRONMAKING

Skap til krevende miljøer

Fiskeriering • Tunneller • Gruver

- Syrefaste skap
- Nyutviklet Merdeskap
- Rask levering fra lager i Norge
- Et rikholdig utvalg av tilbehør

Vil du vite mer? Les mer om våre Syrefaste skap: www.stansefabrikken.no/elektro

Stansefabrikken Products AS • Tel: 45 86 59 40
E-post: info@stansefabrikken.no • www.stansefabrikken.no

Nord Norsk transportnæring

Transportører
med lokal tilknytning
– i luft, på vei og sjø!

Vi samler
det nordnorske
næringslivet

TORGHATTEN
TRAFIKKSELSKAP

Havnegt. 40 • 8900 Brønnøysund
Tlf. 750 18 100 • www.tts.no

AVINOR

Tlf.: 670 35 320 • www.avinor.no

9308 FINNSNES
Telefon 922 35 223
post@ts-nord.no

Bjørklids Ferjerederi AS

Strandveien 5 - Postboks 31 - N-9080 Lyngseidet
Tlf: 77 71 14 00 - www.bjorklid.no

NORFRAKT

Telefon 777 10 777
e-post: frakt@norfrakt.no
www.norfrakt.no

**AKSEL ENDRESEN
TRANSPORT**

Havnegata 14, 8430 Myre
Tlf. 761 33 626 • www.endresentransport.no

På rett vei siden 1946

Thune

INGOLF THUNE AS
www.thuneas.no

Meyership
Et. 1867

Bjerkvik
Tlf. 76 96 38 80
www.rustad-transport.no

Tlf: 75 19 51 45 • e-post: post@fineidetransport.no
www.fineidetransport.no

nord-norsk
SPEDISJON

www.nnsped.no

Polartrans as

Mob: 951 94 899 Geir / Mob: 977 89 869 Roger
Epost: geir@polartrans.net
Besøksadresse: Nordre gate 10, 8622 Mo i Rana
www.polartrans.no